

elfde jaargang nummer 1 | 1970

KLEIO

UIT DE INHOUD:

- 1 Stukken voor de jaarvergadering, maandag 6 april, Utrecht
- 2 Het eindexamen

VERENIGING VAN GESCHIEDENISLERAREN IN NEDERLAND (V.G.N.)

BESTUUR

DR. TH. H. J. STOELINGA, *voorzitter*; Jagersdreef 98, Driebergen, tel. 03438-2162.

C. M. H. BOSCH, *vice-voorzitter*; Borskilaan 7, Bloemendaal, tel. 023-61723.

C. L. A. DANIËLS, *1e secretaris*; Apolloplantsoen 23, Zaandam, tel. 02980-65602.

DRS. A. J. M. VAN DER EERDEN, *2e secretaris*; Essesteijnstraat 4, Voorburg, tel. 070-863757.

M. LEEFLANG, *penningmeester*; Berkenlaan 13, Enkhuizen, tel. 02280-3152; postrekening 128701 t.n.v. de penningmeester van de V.G.N. te Enkhuizen.

DRS. G. J. GERBSCHIED, Amsterdam.

DRS. G. A. J. GIEZEMAN, Voorburg.

B. P. L. LÜCKER, Tegelen.

DR. P. VAN DER MEULEN, Bilthoven.

G. S. SCHAAFSMA, Breda.

CONTRIBUTIE

f 25,— per kalenderjaar, het abonnement op KLEIO inbegrepen.

LEDENADMINISTRATIE

Aangifte en afschrijvingen van leden dienen te worden gericht aan: Administratie V.G.N., Mient 272, 's-Gravenhage, tel. 070-682998. Bij aangifte wordt verzocht mee te delen: naam, voorletters, eventueel titel, bevoegdheid, huisadres, telefoon- en netnummer, adres van de school van hoofdbetrekking.

COMMISSIES

DIDACTIEKCOMMISSIE

DR. P. VAN DER MEULEN, *voorzitter*, Nicolailaan 17, Bilthoven, tel. 030-78 38 69

J. G. TOEBES, *secretaris*, Groesbeekseweg 436, Nijmegen, tel. 08800-3 03 83

A. C. E. JANSE, *penningmeester*, Oranjelaan 13, Castricum, tel. 02518-5 35 48

postrekening 1561752 t.n.v. penningmeester Didactiekcommissie V.G.N.

P. BAARDSE, Rotterdam; DRS. J. H. BIERLING, IJmuiden; C. M. H. BOSCH,

Bloemendaal; A. P. DIJKSTRA, Meppel; MEJ. DRS. H. L. A. FURNÉE, Den Haag;

A. W. PARENT, Deurne.

COMMISSIE POSTACADEMIALE VORMING

De gegevens over de P.A.-commissie staan vermeld op de laatste tekstpagina van dit nummer.

KLEIO

Orgaan van de Vereniging van Geschiedenisleraren in Nederland.

Redactie: DR. P. A. M. GEURTS, DRS. H. J. NANNEN, DR. G. J. VAN DE POLL, DRS. G. W. M. TOMASSEN, H. E. DE WOLFF.

Secretaris: DRS. A. C. H. J. VAN NOORT, Oranjelaan 101, Lisse, tel. 02530-4527.

Abonnementen: voor leden gratis, voor niet-leden f 15,— per kalenderjaar;

studentenabonnement: f 10,— per kalenderjaar. Opgave aan Administratie V.G.N., Mient 272, 's-Gravenhage, tel. 070-682998.

KLEIO DIDACTICA

Nummers te bestellen door overschrijving van het verschuldigde bedrag op postrekening 128701 t.n.v. de penningmeester van de V.G.N. te Enkhuizen, met vermelding welk nummer wordt gewenst.

Correspondentie over deze bestellingen: Administratie V.G.N., Mient 272, 's-Gravenhage, tel. 070-682998.

Kleio en Kleio Didactica worden uitgegeven door de V.G.N. in samenwerking met de Stichting Onderwijs Oriëntatie, gevormd door de uitgevers J. M. Meulenhoff - J. Muusses - P. Noordhoff - Nijgh & Van Ditmar - Spruyt, Van Mantgem & De Does - W. J. Thieme.

KLEIO

Tijdschrift van de Vereniging van Geschiedenisleraren in Nederland
(V.G.N.)

ELFDE JAARGANG - NUMMER 1 - JANUARI/FEBRUARI 1970.

INHOUD

1. Brief aan de leden van secretaris Daniëls
2. Agenda
3. Toelichting agenda
4. Jaarverslag secretaris
5. Financieel jaaroverzicht
6. Jaarrekening 1969
Staat van meer en minder
Begroting 1970
7. Jaarverslag redactie Kleio
8. Jaarverslag Didactiekcommissie
9. Jaarverslag Comm. Post Ac. Vorming
10. Statuten en Huishoudelijk reglement
11. Mavo-commissie geïnstalleerd
12. Eindexamen-nieuws
13. Discussienota Experimenteerscholen II
14. Verslag PA - Conferentie
15. Commissie Postacademiale vorming

Aan de leden van de Vereniging
van Geschiedenisleraren in Nederland.

Het is mij, namens het bestuur, een genoegen U uit te nodigen tot het bijwonen van de jaarvergadering van de V. G. N. op maandag 6 april te Utrecht.

Op de volgende pagina's van Kleio kunt U o. a. de agenda en de gebruikelijke jaarstukken aantreffen. Tijdens het openbare deel van de bijeenkomst, des morgens, zal de voorzitter van de Raad van Leraren, drs. H. L. C. Michielsens, een inleiding houden over de nieuwe structuur van het onderwijsoverleg en de problemen die daarbij voor de vakorganisaties, dus ook voor de V. G. N., van betekenis zijn. Het bestuur meent dat de actualiteit van het onderwerp de belangstelling van alle leden verdient.

De jaarvergadering wordt gehouden in restaurant "Esplanade", Lucas Bolwerk, te Utrecht. "Esplanade" is voor autorijders snel bereikbaar vanaf rotonde Berenkuil en vanaf Utrecht Centraal Station met de bussen 3, 4b, 9 en 10.

U wordt verzocht Uw deelname aan de jaarvergadering vooraf te melden bij de penningmeester. Indien U aan de lunch deelneemt wordt U bovendien verzocht f. 7, -- over te maken op giro 12.87.01 t. n. v. de penningmeester der V. G. N. te Enkhuizen, onder vermelding van "lunch jaarvergadering Utrecht".

Het bestuur rekt op veler komst.

Namens het bestuur,

C. L. A. Daniëls, 1ste secr.

AGENDAvan de jaarvergadering van de V. G. N. op 6 april 1970te Utrecht.Openbaar gedeelte.

10.00 uur: aankomst en koffie;

10.30 uur: rede van de voorzitter;

11.00 uur: inleiding door drs. H. L. C. Michielsen, voorzitter van de Raad van Leraren, over de nieuwe structuur van het onderwijsoverleg en de problemen die daarbij van betekenis zijn voor de vakorganisaties.
Discussie;

12.15 uur: borrel;

12.45 uur: lunch;

Huishoudelijk gedeelte. Aanvang 13.30 uur.

1. opening;
2. notulen; van de Jaarvergadering van 14 april 1969, zie Kleio, 10e jrg. no. 6/7, 1969, p. 195 e.v.;
3. ingekomen stukken;
4. jaarverslag 1e secretaris;
5. a. verslag van de kascommissie 1969;
b. rekening 1969;
c. voorstel heffing ineens voor 1970 van f 20, --;
d. begroting 1970;
e. voorstel tot contributieverhoging van f 20, -- per 1 januari 1971
f. benoeming van de kascommissie 1970.
6. a. jaarverslag van de redactie van Kleio;
b. jaarverslag van de didaktiekcommissie;
c. jaarverslag van de commissie post-academiale vorming;
7. reorganisatievoorstellen van het bestuur;
8. vaststelling van de plaats van de jaarvergadering 1971;
9. voorstel tot benoeming van een lid van verdienste;
10. bestuurswisseling.

- a. aftreden van: dr. Th. H.J. Stoelinga als voorzitter,
C.M.H. Bosch als vice-voorzitter,
M. Leeftang als penningmeester,
drs. G.J. Gerbscheid,
drs. G.A.J. Giezeman,
B.P.L. Lückner,
dr. P. van der Meulen, en
G.S. Schaafsma;
- b. voorstel tot benoeming van C.M.H. Bosch tot voorzitter, dr. P.N.M. Bot tot vice-voorzitter, drs. B. van Lingen tot penningmeester, G.J. Erdsieck tot lid en A.L. Verhoog.
11. Mededeling van het rooster van aftreden.
1971: C.M.H. Bosch en drs. A.J.M. van der Eerden;
1972: C.L.A. Daniëls;
1973: dr. P.N.M. Bot, drs. B. van Lingen, G.J. Erdsieck en Verhoog
12. rondvraag;
13. sluiting.

- . . . -

TOELICHTING OP DE AGENDA VAN HET HUISHOUDELIJK GEDEELTE VAN DE JAARVERGADERING

Het bestuur is het laatste half jaar intensief bezig geweest met de behandeling van twee belangrijke kwesties van interne aard, n.l. de financiële situatie van de vereniging en een nieuwe opzet van de bestuurs- en verenigingswerkzaamheden. Het verzoekt de afdelingen dringend deze toelichting uitvoerig te bespreken en schriftelijk te reageren op de bestuursvoorstellen voordat de ledenvergadering op 6 april a.s. beslissingen neemt.

ad. 5. Uit de jaarrekening en de toelichting daarop van de penningmeester valt op te maken dat de vereniging er financieel niet al te best voorstaat. Dit komt zowel door de kostenstijging in 1969, de grotere omvang van de werkzaamheden van bestuur en commissies en door het feit dat reeds jarenlang een bedrag dat voor Kleio betaald moet worden, mocht overstaan tot het volgende jaar.

In feite had de vereniging eind 1969 door al deze factoren een tekort van
+ f 7.000, --.

De begroting van 1970 vertoont bovendien een forse stijging, veroorzaakt zowel door een toenemende kostenstijging als door de uitbreiding der werkzaamheden. Bovendien is het eigenlijk gewenst om een kleine reserve te hebben voor eventuele bijzondere uitgaven.

Teneinde uit de financiële impasse te raken, stelt het bestuur voor een heffing ineens te vragen aan alle leden van f. 20, -- in 1970. Het realiseert zich dat het een onelegante geste is, maar een andere mogelijkheid ziet het niet.

Wat de ontwikkeling voor de toekomst betreft, is het te verwachten dat de kostenstijging zal aanhouden, evenals de uitbreiding der werkzaamheden.

Nu zijn er verschillende mogelijkheden.

I. Geen contributieverhoging. Dit betekent in de praktijk dat de vereniging een groot aantal taken zal moeten afstoten. De eindexamencommissie zal b.v. zijn werkzaamheden moeten staken. Er kunnen geen afdelingen komen (zie later). Kleio zal minder moeten verschijnen etc. In dit geval ziet het bestuur echter geen mogelijkheden om de doelstellingen van de vereniging naar behoren ten uitvoer te brengen.

II. Een contributieverhoging van f 15,- per jaar. Op deze wijze kan de groei van de uitgaven behoorlijk worden opgevangen. Noodzakelijke activiteiten als de inbreng van de V.G.N. op het gebied van de eindexamenproblematiek, de lerarenopleiding, de p.a.-vorming en didactische begeleiding, kunnen in dit geval op adequaat niveau ondernomen worden. Bestuursleden kunnen dan ook hun volledige onkosten declareren, wat nu nog steeds niet het geval is.

III. Een contributieverhoging van f 20,-, waardoor de contributie met ingang van 1 januari 1971 op f 45,- komt. In dit geval kan hetzelfde worden gedaan als onder II. Bovendien kunnen dan alle leden profiteren van de service die de p.a.-commissie biedt. Colleges en conferentie kunnen door alle V.G.N.-leden gratis worden bezocht. Alle leden krijgen automatisch de verslagen etc. De f 10,- inschrijfgeld voor degenen die nu de p.a.-colleges volgen, komen dan te vervallen. Het bestuur is zelf voorstander van deze laatste mogelijkheid, maar laat aan de leden de beslissing. Deze forse contributieverhoging moet echter in nauwe samenhang gezien worden met de reorganisatieplannen die hierna volgen. In dat licht zal het geen verwondering wekken dat mogelijkheid I voor het bestuur praktisch niet aanvaardbaar is.

ad 7. Uitgangspunten.

1. Het dagelijks bestuur is overbelast. Door te veel administratief werk en min of meer belangrijke actuele kwesties, die een directe behandeling vereisen, komt men niet meer toe aan een "planning" van het beleid van de vereniging op langere termijn. Dat is juist nu noodzakelijk, omdat het mammoettijdperk ons dwingt kwesties als eindexamen, lerarenopleiding, post-academiële vorming, didactische bijscholing etc. grondig aan te pakken.
2. De vereniging telt enkele vaste commissies, verschillende commissies ad hoc en veel organisaties waar zij vaak zeer nuttige kontakten mee heeft.

Het bestuur dreigt nu de greep op het geheel te verliezen en niet meer voldoende contact met de commissies te kunnen onderhouden. Daarom is het nodig de relatie tussen bestuur en commissies en organisaties te herzien:

3. Door de toename van werkzaamheden, de complexiteit van de problemen en door een zekere bureaucratie dreigt er een communicatiestoornis tussen bestuur en leden te ontstaan. Er dienen ten spoedigste maatregelen genomen te worden om dit euvel te verhelpen.
4. Het administratief-organisatorisch apparaat van de vereniging moet worden aangepast aan de veranderde omstandigheden.

Het Bestuur

De huidige bestuursopzet bevredigt niet helemaal. A. B. -vergaderingen zijn dikwijls doublures van D. B. -vergaderingen. De meeste A. B. -leden hebben al voldoende aan hun werkzaamheden in commissies e. d. De D. B. -leden zijn vaak overbelast. Het verdient aanbeveling het bestuur te reorganiseren. Het onderscheid tussen algemeen en dagelijks bestuur moet verdwijnen. Er dient één bestuur te komen met zeven leden, die alle een nauwkeurige taakomschrijving moeten hebben.

De vaste commissies.

De commissie postacademiale vorming, de didaktiekcommissie en de redactie van Kleio zijn de steunpilaren van de vereniging. Deze commissies zouden een zelfde status in de vereniging moeten hebben. Dit betekent dat de verhouding met het bestuur van de vereniging zo geregeld moet worden, dat zij naar buiten niet als zelfstandig orgaan kunnen optreden. Dit impliceert b. v. dat zij niet dan na goedkeuring van het bestuur over eigen financiële middelen kunnen beschikken. Dit betekent eveneens dat de aanvraag om subsidies bij het departement geschiedt door de penningmeester van de vereniging.

Kleio zal meer dan tot nog toe een blad moeten zijn dat zowel de didactica als de postacademica verzorgt.

Een onderzoek is op het ogenblik aan de gang om te zien of deze integratie kan plaats vinden, zonder financieel nadeel voor vereniging en/of commissies.

De hechte integratie van Kleio en genoemde commissies is van zeer groot belang, gezien de ontwikkelingen op het gebied van de didaktische vernieuwing en de "éducation permanente" waar de vereniging in de nabije toekomst mee te maken zal krijgen. Bovendien zou Kleio meer dan tot nu toe kunnen dienen als orgaan waarin bestuur en commissies mededeling doen en beleidslijnen aangeven. Het is tenslotte gewenst een vaste commissie in te stellen voor de postscolaire vorming en didaktische begeleiding van de mavo-collega's.

De semi-permanente commissies.

De eindexamencommissie zal deze status verwerven na inlevering van het eindrapport. Wellicht in andere samenstelling en zeker met uitbreiding van mavo-

het hier worden geen landelijke vergaderingen
docenten zal zij de begeleiding van de eindexamen-experimenten in de toekomst moeten volgen. Dit is zeer belangrijk werk en het bestuur zal deze activiteit nauwgezet moeten volgen en eventueel stimuleren.

Financiën.

Wij
De begroting zal zo worden opgesteld, dat het bestuur en commissies hun werkzaamheden afstemmen op de beschikbare hoeveelheid geld. Op een andere manier is er nooit een behoorlijk financieel beleid te voeren.

Verenigingsraad.

Teneinde de doorstroming van ideeën van de zijde van het bestuur te bevorderen en anderzijds op de hoogte gesteld te worden over gedachten en opvattingen die in kringen van de leden van de V. G. N. leven, is het nuttig een verenigingsraad op te richten. Deze verenigingsraad zou dan als een soort "braintrust" moeten fungeren. In deze verenigingsraad krijgen zitting: een vertegenwoordiger van alle afdelingen, voorzitter en één ander lid van de vaste en semi-permanente commissies, allen die de vereniging naar buiten vertegenwoordigen, oud-bestuursleden en leden van verdienste (+ 45 personen). De verenigingsraad zou tweemaal per jaar bijeen kunnen komen (in ieder geval aan het begin van het cursusjaar). *het hier worden geen landelijke vergaderingen*

De afdelingen.

Aan de motie van de afdeling Heerlen, aangenomen op de laatste jaarvergadering, is tot nu toe geen uitvoering gegeven door het bestuur. De opvattingen waar de motie van uitgaat, kunnen in deze structuurherziening worden ingepast. De bedoeling van het onderstaande voorstel is om de leden, door middel van de afdelingen, meer bij het werk in de vereniging te betrekken en de communicatie tussen bestuur en leden te verbeteren. De vereniging wordt verdeeld in een aantal afdelingen, waarbij men van de huidige indeling kan uitgaan. Iedere afdeling kiest een bestuur bestaande uit een voorzitter, een secretaris en een penningmeester, die gekozen worden voor een periode van 3 jaar.

Per afdeling stemmen
De afdelingen vergaderen tenminste eenmaal per jaar ter vaststelling van de gedragslijn op de jaarvergadering van de vereniging en ter verkiezing van afgevaardigden naar die jaarvergadering. Meer vergaderingen kunnen worden uitgeschreven naar behoefte van de afdeling of als het bestuur van de V. G. N. daar om vraagt ter bespreking van bepaalde beleidskwesties. De afdelingen hebben het recht afgevaardigden te zenden naar de jaarvergadering van de V. G. N., waarop zij bij stemmingen een bepaalde stemwaarde vertegenwoordigen die evenredig is aan het aantal leden van de afdeling. Per tien leden wordt één stem uitgebracht. De taak van de afdelingsbesturen zal bestaan uit de "gewone" werkzaamheden; de penningmeester zal de gelden beheren die hem volgens een bepaalde verdeelsleutel door de penningmeester van de V. G. N. ter beschikking worden gesteld;

verder zullen de afdelingsbesturen zich onder meer bezig houden met het werven van leden in hun afdeling.

Bovendien zouden de afdelingsbesturen wensen van de afdelingen aan het bestuur van de V. G. N. kunnen doorgeven.

In de toekomst kunnen de afdelingen samenvallen met de p. a. -kringen, hetgeen ook een administratieve vereenvoudiging inhoudt.

De ledenvergadering.

Deze blijft bestaan als hoogste orgaan van de vereniging. De jaarvergadering zal in zoverre een ander karakter moeten krijgen, dat alleen verenigingszaken (beleidskwesties) en huishoudelijke kwesties aan de orde komen. Bovendien zal er per afdeling gestemd worden, waarbij de stemmen van de afdeling verdeeld kunnen zijn.

ad. 10 b.

Tegenkandidaten moeten vóór 15 maart a. s. schriftelijk ter kennis van de 1e secretaris worden gebracht.

4. JAARVERSLAG V. G. N. 1969-1970.

Het niets-vermoedend lid, dat ingaat op de vererende uitnodiging, enigerlei functie in V. G. N. - bestuur of- commissies te aanvaarden, doet al spoedig dezelfde ervaring op als, naar verluidt, de ongelukkige passagier, wiens schip een ijsberg nadert. De vergelijking van de werkzaamheden onzer vereniging met dit natuurverschijnsel moge mank gaan, zij is ondanks deze mankementen den goeden verstaander duidelijk: slechts een klein gedeelte van alle door de verenigingsinstanties verrichte activiteiten vertoont zich aan de toeschouwer; dit gedeelte rust echter op een onmisbare basis van ideële en materiële voorbereiding, waarvan de omvang zich aan het oog van de waarnemer, onttrekt, doch die door de insider aan den lijve wordt ervaren.

Nieuw waren in het Dagelijks Bestuur der vereniging de voorzitter, dr. Th. H. J. Stoelinga en de 1ste secretaris C. L. A. Daniëls, beiden als zodanig benoemd door de jaarvergadering op 14 april 1969. Met erkentelijkheid moet gewag gemaakt worden van het feit, dat hun voorgangers, resp. H. de Ruijter en drs. G. J. Gerbscheid, hen nog enige tijd met hun ervaring ten dienste stonden en zo de periode van inwerken voor hen vergemakkelijkten. Drs. Gerbscheid nam plaats in het Algemeen Bestuur, waarin tevens de heren B. P. L. Lücker (vertegenwoor-

digand de Historische Kring) en Dr. P. van der Meulen (voorzitter van de Didactiekcommissie) hun intrede deden. Het Algemeen Bestuur kwam in de verslagperiode 6 maal bijeen, het Dagelijks Bestuur bovendien nog 8 keer. De z. g.

"braintrust" (bestuur- met commissie - en Kleio - redactieleden) vergaderde op 13 september. Voor een aparte bijeenkomst, palaver gedoopt, werden degenen uitgenodigd die gereageerd hadden op het rapport over de lerarenopl. (in Kleio gepl.); helaas gaven slechts weinigen aan de uitnodiging, om op 13 november van gedachte te wisselen, gehoor. Ook vergaderde het Dagelijks Bestuur nog apart met de P. A. -commissie en met de Kleio-redactie, resp. op 4 november en 14 januari.

De uitvoering der door de ledenvergadering op 14 april 1969 aangenomen moties, allereerst die, welke het bestuur opdracht gaf "de invoering van een schriftelijk eindexamen geschiedenis en staatsinrichting met alle ten dienste staande middelen te bestrijden", was de eerste taak, waarvoor het bestuur zich in dit verenigingsjaar gesteld zag.

Drie dagen na het aanvaarden van deze motie werd namens het bestuur door de vice-voorzitter C. H. M. Bosch in een gedocumenteerd schrijven een gesprek aangevraagd met de staatssecretaris Mr. J. H. Grosheide en de inspecteur-generaal, dr. A. de Jong. Brief en moties werden ook aan bij de materie betrokken instanties, o. a. aan de vaste commissies voor Onderwijs van de beide Kamers der Staten-Generaal, toegezonden. Op 5 mei 1969 hadden voorzitter, vice-voorzitter en oud-voorzitter H. de Ruijter het gevraagde onderhoud met beide genoemde bewindslieden. Een verslag van dit onderhoud werd gepubliceerd in het dubbelnummer van Kleio "Vergaderd rond het Eindexamen" (10e jg. nr. 6 en 7), welk nummer in nauw overleg tussen Eindexamencommissie, Kleio-redactie en bestuur tot stand kwam.

Daarna is in en buiten de bestuursvergaderingen veel tijd besteed aan het overleg omtrent de middelen, die ons eventueel ten dienste zouden staan wanneer een eindexamenregeling zou verschijnen, waarin geen rekening werd gehouden met ons nu zo duidelijk ter kennis van de autoriteiten gebrachte standpunt.

Dat in dat geval terstond een buitengewone algemene ledenvergadering zou worden bijengeroepen, stond bij het bestuur al aanstonds vast. De voorzitter kon dit de bezorgde leden mededelen bij de sluiting der eerste Didaktiekconferentie op 27 september.

Uitvoerig is steeds van gedachten gewisseld over verdere mogelijk te nemen stappen, waarbij bij elke suggestie de eventuele rechtspositionele gevolgen niet mochten worden veronachtzaamd. De Raad van Leraren werd gevraagd om zo nodig juridisch advies. In november stelde de mededeling van de staatssecretaris in de Tweede Kamer bij de behandeling van de Onderwijsbegroting althans voorlopig gerust en meende het bestuur, tijd en energie te kunnen besteden aan andere, intussen eveneens zeer dringend geworden, vraagstukken. Of hier een causaal verband moet gelegd worden tussen de activiteiten van de V. G. N. en

de mededeling van de staatssecretaris of dat in dit geval het "post hoc, sed non propter hoc" geldt, moet aan de beoordeling van de historici der toekomst worden overgelaten.

De uitvoering van de ter jaarvergadering door het bestuur overgenomen en zonder discussie aanvaarde motie van de afdeling - Heerlen over de instelling van een commissie, die de regionalisatie van het V. G. N. -werk zou moeten bestuderen was een der hierboven bedoelde dringend geworden vraagstukken. Het werd in de loop van het overleg over deze materie het bestuur duidelijk, dat de voor de activering der leden gewenste regionalisatie beter niet los gezien moest worden van een algehele reorganisatie van de bestuurswerkzaamheden, vooral in verband met een geconstateerde, als hinderlijk en tijdrovend ervaren doublure die de vergaderingen van D. B. en A. B. vaak opleverden. De aanvankelijke opzet van een commissoriale bestudering van het regionalisatie-vraagstuk werd daarom in overleg met de verdediger der onderhavige motie, collega W. J. A. v. d. Berg, losgelaten en het A. B., waagde zich letterlijk op glad ijs door zich op de eerste dag van de Kerstvakantie naar Amersfoort te begeven en daar van de tengevolge der gladheid niet meer vroege ochtend tot de gelukkig niet al te late avond te buigen over een door de voorzitter opgesteld reorganisatievoorstel, waarvan de leden in ditzelfde Kleio-nummer kritisch kunnen kennis nemen en waarover op de jaarvergadering 1970 zal moeten worden beslist.

In nauw verband met de interne reorganisatie der vereniging staat de plaat die de permanente commissies en de "Kleio"-redactie in het geheel innemen.

De commissie voor Post-Academiale Vorming heeft, gelijk boven reeds vermeld, samen met het Dagelijks Bestuur haar positie bezien. Mogelijk bestaande of vermeende misverstanden werden in dit overleg uit de weg geruimd en duidelijk werd vastgesteld, dat de plaats der P. A. -commissie geen andere is dan die der Didaktiekcommissie binnen de vereniging met dezelfde financiële verantwoordingsplicht aan de penningmeester van het D. B. Door de in mei vorig jaar ingestelde Kleio-commissie ad hoc, bestaande uit redactie- en bestuursleden, werd de vraag overwogen of de Post-Academica en de Kleio Didactica niet met Kleio aan alle leden der vereniging als een bijzondere service-verlening zouden moeten worden aangeboden. Daarbij doemen dan echter subsidieproblemen op, is de verhouding tot het Holland Typing Office, het S. O. O. en Van Goor betrokken en tenslotte de financiële positie der vereniging, alle zaken, welke door de penningmeesters der vereniging en van de commissies tezamen met de Kleio-redactie dienen te worden bekeken.

Dat Kleio bij regelmatigere verschijnen en een andere taakverdeling in de redactie, waarbij o. m. ook aan een grotere actualiteit moet worden gedacht, meer voor de leden zou kunnen betekenen en ook een beter visitekaartje van de V. G. N. naar buiten zou kunnen zijn, werd in de laatste maanden van 1969 en begin 1970 hoe langer hoe meer de overtuiging van het bestuur. Zo kwam het D. B. ertoe, in een boven reeds genoemde bespreking met de redactie van ons

verenigingsorgaan, de redactie een reorganisatie-voorstel van de hand van de voorzitter voor te leggen, welk voorstel als zijnde in het belang van een goede communicatie met de leden werd aanvaard.

Om het bestuur de vrije hand te geven in het uitvoeren van zijn plannen voldeed de zittende redactie aan het verzoek, haar zetels ter beschikking van het bestuur te stellen, zich daarbij bereid verklarend, haar taak zo lang als nodig te blijven vervullen en haar medewerking aan de reorganisatie te geven.

Ongetwijfeld komt de redactie hiervoor een woord van oprechte dank toe, a fortiori die redactieleden, die de vereniging jarenlang in deze functie hebben gediend, en dan weer in het bijzonder de redactie-secretaris, drs. A. C. H. J. van Noort, die zeer veel werk heeft verzet.

Voor de activiteiten van P. A. - en Didaktiekcommissie, waarvan het bestuur steeds met de gepaste waardering kennis nam, zij verwezen naar de verslagen van haar secretarissen.

Een nieuwe commissie begon in februari 1970 haar werkzaamheden, n.l. de commissie die zich speciaal zal moeten bezighouden met het geschiedenisonderwijs aan het Mavo en de bijscholing der Mavo-docenten. Van hen werden de collega's J. L. Eggermont, C. S. Rutsen en A. L. Verhoog bereid gevonden, in de commissie zitting te nemen. De instelling der commissie is een logisch gevolg van de statutenwijziging van 1968 en het is te wensen, dat haar arbeid niet alleen het geschiedenisonderwijs ten goede komt, doch het voor de bij het Mavo werkzame collega's tevens aantrekkelijker maakt, tot de V. G. N. toe te treden.

Voor de werkzaamheden van de Eindexamencommissie wordt verwezen naar de publicatie in *Kleio*, 10e jg., no. 10, 1969, p. 373 e.v.

De belangstelling van de leden voor het wel en wee van de vereniging, voor zo-ver deze zich uit in het bezoeken van de jaarlijkse ledenvergadering, zou groter zijn, indien deze jaarvergadering niet op de laatste dag van de Paasvakantie (voor sommigen trouwens de eerste schooldag van het laatste trimester) werd gehouden, doch op 'n gewone dag midden in het jaar.

Dit ware, naar het oordeel van het bestuur, te verwezenlijken, indien alle verenigingen van vakdocenten op dezelfde dag hun jaarvergadering zouden houden; in dit geval zou de medewerking van departement, inspectie en "bevoegd gezag" kunnen worden gevraagd voor het geven van 'n dag vrij-af aan de leerlingen, bijv. op 'n zaterdag in de maand februari. Het bestuur heeft zich daarom met 'n dergelijke suggestie tot de zusterverenigingen gewend en ontving van alle de gevraagde adhesie, terwijl sommige ook waardevolle suggesties deden.

Voor 1970 was een en ander uiteraard nog niet te verwezenlijken, doch gestreefd wordt naar voortzetting van het overleg om voor 1971 tot het beoogde resultaat te komen.

Het uitblijven van een aan de nieuwe inzichten betreffende onze vormen van

onderwijs aangepaste lerarenopleiding vervulde het bestuur, en niet alléén het bestuur, met grote zorg. Als uitvloeisel van het bovenvermelde "palaver" richtte het bestuur zich in een brief tot de betr. plancommissie, de z. g. commissie Wieringa, met het verzoek, bij de publicatie van haar opvattingen voortvarendeheid te betrachten. Aan de historische secties der universiteiten en de opleidingsinstituten werd om adhesie verzocht.

Het aantal contacten van de vereniging breidt zich steeds meer uit en het is soms moeilijk, gevolg te geven aan de vele, vaak belangrijke, uitnodigingen, welke het bestuur bereiken. Deze contacten varieerden van mededelingen van zusterverenigingen tot bijvoorbeeld het verzoek der Ierse ambassade, dat ons via het Departement van Onderwijs en Wetenschappen bereikte, om voorlichting omtrent in Nederland bij het onderwijs gebruikte geschiedenisboeken. Een lid van het bestuur bezocht de studiedagen over het vak Maatschappijleer, door de Pedagogische Centra belegd, een ander voldeed aan de uitnodiging tot een bespreking met het bestuur van de Vereniging van Leraren in de Maatschappijleer. Twee leden van het D. B. hielden de film "Maatschappelijke Ontwikkelingen in ons Koninkrijk" van de Stichting Nederlandse Onderwijsfilm in Den Haag mede ten doop, doch verder strekten zich de voetsporen uit van de vicevoorzitter, die een internationale conferentie over geschiedenisonderwijs te Brunswijk (D. B. R.) bijwoonde. Tevens bezocht een lid van het D. B. op 27 januari te Utrecht de landelijke vakbesprekingvoorgeschiedenis van de experimenteerscholen. Een ander lid van het bestuur bezocht de onderwijs-studiedag van het K. N. A. G.

Collega Schaafsma, lid van het A. B., organiseerde de onder de naam Tutzing bekend geworden conferentie, ditmaal in de aanstaande zomer in Nederland. Tot de noodzakelijke en nuttige contacten behoren uiteraard ook die welke met de 2de afdeling van de Raad van Leraren werden onderhouden. Op een vraag naar ons standpunt over het ongedeelde V. W. O. kon het bestuur niet zonder meer een gefundeerd en definitief antwoord geven, aangezien het ontbreekt aan inzicht in de consequenties hiervan voor de gehele onderwijsstructuur en ook ten aanzien van ons vak. De voorzitter woonde op 14 december een vergadering van de 2de afdeling, waarop o. a. dit probleem ter sprake kwam, bij.

Als gevolg van deze bespreking werd drs. Gerbscheid aangewezen als contactpersoon bij de Raad voor de V. G. N.

Speciaal vermeld dienen te worden de bijzonder gewaardeerde betrekkingen, met de historische sectie van de Academische Raad onderhouden. In de commissie niet-universitair onderwijs van deze sectie werd benoemd drs. G. Groenhuis, in de subcommissie -Cohen voor studie en studieprogrammering volgde dr. P. A. M. Geurts drs. N. J. Maarsen op.

In haar nota over de beoefening van de wetenschap der geschiedenis in Nederland versiert de sectie het daar vermelde bestaan der V. G. N. met het epitheton "succesrijk". Het bestuur zou niets liever doen, dan deze kwalificatie ook in

de toekomst waar maken, doch is zich ervan bewust, dat niet alleen het leden-
tal, doch ook de activiteit der leden daartoe voorwaarde is.

Wanneer continuïteit in het bestuursbeleid eveneens voorwaarde is voor een suc-
cesrijk bestaan, dan dient het bestuur op zijn qui-vive te zijn, nu onverwacht
en dus onvoorzien voorzitter en penningmeester het bestuur moesten verlaten
wegens het aanvaarden van een functie buiten onze tak van onderwijs.
Hoewel het bestuur meent, de opvolging zo goed mogelijk te hebben geregeld
door de voorstellen, welke de ledenvergadering 1970 bereikt hebben, moet de
vereniging zich er terdege van bewust zijn, dat pas door een betere communica-
tie tussen bestuur en leden het in de toekomst makkelijker zal zijn, in de vaca-
tures in bestuur, commissies en Kleio-redactie te voorzien. Als een belangrijke
verbetering van de communicatiemogelijkheid moeten de aan de ledenvergade-
ring dit jaar aangeboden reorganisatievoorstellen worden beschouwd. Bij aan-
vaarding en goede uitvoering ervan, zal mogelijk met name de regionalisatie
van de V. G. N. een maatregel kunnen blijken te zijn, die een "succesrijk be-
staan" in de toekomst zal verzekeren.

C. L. A. Daniëls,
1ste secr.

5.

FINANCIËEL JAAROVERZICHT van de

Vereniging van Geschiedenisleraren in Nederland. Boekjaar 1969.

Het beginsaldo van het jaar 1969 bedroeg f. 4.591.47. Aan het eind van het
boekjaar was het saldo f. 1.997.54. Dit bedrag is gelijk aan het verschil tussen
de werkelijke uitgaven en de werkelijke ontvangsten op de staat van meer en
minder.

Door de contributie verhoging in 1968 meende de penningmeester in zijn verslag
over het jaar 1968 gematigd optimistisch te kunnen zijn ten aanzien van het
jaar 1969.

Dit bleek een dwaling. De uitgaven voor het bestuur stegen, door de vele aktivi-
teiten, met f. 1.299.42, terwijl de kosten van de E. E. C. + f. 1.400, - hoger was,
dan was begroot. Weliswaar bleven de uitgaven van de Didaktiekcommissie
daarentegen beneden het geraamde bedrag, wat is veroorzaakt door een nog niet
betaalde circulaire voor het seminarie voor jonge leraren en werkzaamheden
door de administratie voor de didaktiekcommissie verricht, echter de uitgaven
voor de Eindexamencommissie waren bijna driemaal hoger dan was begroot.
De werkzaamheden die de Eindexamencommissie nog moest verrichten waren

niet van afnemende aard zoals door het bestuur was verondersteld. De commissie zal ook op de begroting voor 1970 terugkeren en daarmee haar semie-permanente status hebben aangetoond.

De post administratie heeft zich, gelet op het uitgaven-niveau, krachtig ontwikkeld. In 1968, in het tweede halfjaar, gestart, is pas aan het eind van het boekjaar 1969 gebleken tot welk peil de uitgaven zijn gekomen. De werkzaamheden voor het bestuur en de commissies en de groeiende correspondentie naast de regelmatig doorgaande mutaties, toonden een snelle toename van de hoeveelheid werk. Het volgend jaar is er hopelijk een beter inzicht in deze sector van onze vereniging.

Een nieuwe en nog bescheiden post vormen de uitgaven voor de afdelingen Decentralisatie, inspraak en communicatie zijn ook voor de V. G. N. geen vreemde termen meer. Een rem vormen de financiële (on)mogelijkheden, maar ook al is de penningmeester huiverig voor deze autonome post, in het kader van de reorganisatieplannen zal hij rekening moeten houden met deze nieuwe aanduiding aan de uitgavenkant van zijn jaarrekening.

Op veelvuldig verzoek van leden, niet-leden en scholen is de vereniging overgegaan tot een herdruk van het doelstellingenrapport.

De activiteiten van de E. E. C. zullen hieraan wel niet vreemd zijn.

De jaarrekening en de staat van meer en minder tonen aan de uitgavenkant een bedrag, dat besteed is om de leden door middel van een circulaire te verzoeken hun contributie te betalen. Mocht ik in het vorig jaar zuchten slaken over het tempo, waarin de contributie over 1968 werd betaald, dit jaar is deze zorg, uiteindelijk, niet kleiner geworden. Van februari 1969 tot aan de paasvakantie kwamen de contributie-bedragen vlot binnen, maar daarna, naarmate de grote vakantie in zicht kwam, veranderde de geld-stroom in een straaltje om in het najaar bijna geheel op te houden. Aan het eind van het boekjaar moet dan ook worden geconstateerd dat niet alle leden hun contributie hebben betaald.

Het is jammer, met het oog op de vele door de Vereniging te betalen rekeningen, dat vele leden hun contributie pas ver in de loop van het jaar overmaken.

Al deze opmerkingen wettigen, voor de lezer, de conclusie dat de uitgaven verre de ontvangsten overtreffen. Eind december 1969 bedroeg de schuld aan de H. T. O. f. 5.068,09, waarbij de nota voor Kleio no. 10(dec. 1969) nog niet is opgesteld. Deze rekening was nog niet ontvangen. Los van dit bedrag, maar wel bij de schuld op te tellen, staat de genoemde som van f. 221,37, betreffende een circulaire aan de leden voor het gehouden seminarie voor jonge leraren. Bij dit totaal bedrag dient ook nog gevoegd te worden f. 481,49 aan uitstaande rekeningen voor vergaderingen en ingediende declaraties.

Evenals eind 1967 staat de vereniging voor de, hopelijk niet moeilijke, beslissing de contributie te verhogen. Het indammen van de uitgaven zal juist voor de V. G. N. in deze tijd een ramp betekenen.

De financiën dienen, naar de niet bescheiden mening van de penningmeester,

centraal te staan bij de te beramen activiteiten van de vereniging. Daar hoort ook de financiële controle bij. Hoe gevaarlijk het is als de penningmeester in alle eenzaamheid, achter zijn bureau, tellingen verricht, die ramingen zijn en niet voldoende door anderen worden nagerekend, blijkt uit de gemaakte fouten. Pas aan het eind van het jaar 1969, bij het opmaken van de jaarrekening en de staat van meer en minder ontdekte de fiscus van de V. G. N. dat de begroting voor 1968 een telfout van f. 1.000,- bevat. Bovendien had hij in grote ijver, wellicht haast, de gratis abonnementen bij de niet gratis abonnementen opgeteld en was daardoor op een te hoog bedrag gekomen.

Hopelijk zal het de leden het komende jaar bovenmate interesseren waar hun geld is gebleven en hoe de penningmeester al de posten van inkomsten en uitgaven heeft gerubriceerd.

De begroting 1970.

Verheugend is het dat het bestuur zich intensief heeft beziggehouden met de begroting voor het jaar 1970. Uitgangspunt daarbij was de vraag: wat is nodig om de vereniging in zijn huidige vorm die activiteiten te laten verrichten, die van de V. G. N. worden verwacht?

Het resultaat van deze redenering is een groot verschil tussen inkomsten en uitgaven.

Dit verschil is mede beïnvloed door de wil eind 1970 geen schuld meer te hebben aan de H. T. O., zoals de voorgaande jaren, bijna traditioneel, het geval was.

Het bestuur is zich, uiteraard, bewust, dat een aangekomen contributieverhoging pas 1 januari 1971 kan ingaan. Om uit dit dilemma, ontstaan door bestaande tekorten en groeiende activiteiten en de wil schuldloos 1971 in te gaan, te komen is het gewenst een extra heffing over 1970 aan de leden te vragen.

Een alternatief is niet aanwezig.

Omdat de onderwijs-problematiek het uitgaven-niveau van de vereniging bepaalt, is het gevaar zeer groot dat de penningmeester eind 1970 dezelfde woorden moet bezigen als nu is geschied. Belangrijk is dat de besturen van semi- en permanente commissies zich ook bewust zijn van de relatie tussen inkomsten en uitgaven.

Aan de inkomstenkant van de begroting 1970 is nog geen rekening gehouden met een voor te stellen extra-heffing van f. 20,- per lid. Aangehouden is het contributie-bedrag van f. 25,-.

Aan achterstallige contributie moet, volgens de kartotheek-gegevens, nog f. 795,- worden geïnd; aan achterstallige abonnementsgelden nog f. 290,-.

Het aantal abonnementen op Kleio bedroeg per 1-12-'69 129, waarvan 18 gratis-abonnementen, 14 studenten-abonnementen, 29 abonnementen met korting en 68 gewone abonnementen.

Op 1 december 1969 bedroeg het totaal aantal leden van de vereniging 966, het-

geen een groei betekent van 60 leden. In 1970 zullen voor het eerst ook de leden van de Historische Kring f. 25,- contributie betalen.

Aan de uitgavenkant is de schuld aan Kleio 1969, met een geschat bedrag voor het decembernummer, geplaatst. Om een herhaling van deze post in 1970 te voorkomen, zijn voor Kleio-1970 de totale kosten van 10 nummers begroot.

Daarbij is de huidige oplage van 1300 exemplaren aangehouden. Mocht, door een toeloop van nieuwe leden, de oplage worden vergroot dan is de mogelijkheid niet uitgesloten dat dit bedrag onvoldoende is. Er is echter wel een marge ingebouwd.

Het bedrag voor de onkosten van de afdelingen is gebaseerd op f. 2,50 per lid. Niet aan de hoge kant, maar naar verwacht wordt voldoende.

De andere bedragen zijn, gelet op de ervaringen van de laatste jaren (toename van de activiteiten, prijsstijgingen, verhoging BTW) met een ruim bedrag verhoogd.

Verwacht wordt dat in 1970 de taak van de E.E.C. kleiner zal zijn dan de voorgaande jaren, zodat de penningmeester het aan heeft gedurfd f. 1.000,- op de begroting te zetten.

Het grote verschil tussen deze begroting en die van 1969 is, dat bij de begroting van vorig jaar de uitgaven in overeenstemming werden gebracht met de inkomsten, terwijl dit jaar de inkomsten in overeenstemming moeten worden gebracht met de te verwachten uitgaven.

Een andere weg lijkt niet mogelijk. De jaarrekening 1968 toonde ons een bedrag van f. 24.990,82; de jaarrekening 1969 laat een bedrag van f. 38.940,21 zien. Wie zou durven zeggen dat er een terug mogelijks is?

Lukt het eind 1970 schuldenvrij te zijn en kunnen we 1971 met een ongeveer gelijkwaardige begroting ingaan, dan is het misschien mogelijk eind 1971 een reserve te vormen.

Moge het geheel aan cijfers een wat somber beeld geven, het perspectief ontbreekt niet.

M. Leeftlang
penningmeester

JAARREKENING 1969.

Inkomsten

Saldo 1 januari 1969	f 4.591,47
Contributie 1969	" 20,--
Contributie 1967	" 20,--
Contributie 1968	" 1.525,--
Contributie 1969	" 22.282,70
Contributie 1970	" 1.007,50
Contributie 1971	" 25,--
Abonnementen Kleio 1969	" 896,--
Losse numers Kleio	" 62,75
Kleio Didactica + doelstellingenrapport	" 434,40
Van didaktiek comrn. rest. subsidie 1968	" 829,95
Subsidie ministerie didaktiek conf. 1969	" 5.000,--
Voorschot subsidie min. sem. jonge ler. '69	" 2.000,--
Lunches jaarvergadering	" 174,--
Diversen	" 4,50
Bankrente	" 66,94

f 38.940,21

Uitgaven

Kleio 1968	f 3.937,68
Kleio 1969	" 7.471,15
Herdruk doelstellingenrapport	" 379,23
Redactie Kleio	" 500,--
Bestuur	" 5.799,42
Didaktiek commissie	" 620,46
Eindexamencommissie	" 2.200,16
Onkosten afdelingen	" 110,86
Kascommissie	" 76,65
Administratie	" 4.255,20
Voorschot didaktiek-commissie	" 100,--
Terugbetaling subsidie min. seminarium '68	" 3.000,--
Terugbetaling subsidie min. Tutzing	" 60,--
Terugbetaling subsidie min. 1967	" 200,--
Terugbetaling subsidie min. 1968	" 829,95
Circulaire contributie 1969	" 207,92
Jaarvergadering	" 546,--
Subsidie didaktiek conf. 1969	" 1.950,54
Subsidie didaktiek conf. 1969	" 2.500,--
Subsidie seminarie jonge leraren 1969 (voorschot)	" 2.000,--
Drukwerk	" 134,40
Blikman en Sartorius	" 21,55
Diversen	" 47,50
Saldo 31 december 1969	" 1.997,54

f 38.940,21

STAAT VAN MEER EN MINDER 1969.

ONTVANGSTEN

	<u>Begroting</u>	<u>werkelijk</u>	<u>meer</u>	<u>minder</u>
Contributie 1966		f. 20, --	f. 20, --	
Contributie 1967		" 20, --	" 20, --	
Contributie 1968	f. 1.560, --	" 1.525, --		f. 35, --
Contributie 1969	" 22.675, --	" 22.282,70		" 392,30
Contributie 1970		" 1.007,50	" 1.007,50	
Contributie 1971		" 25, --	" 25, --	
Abonnementen Kleio	" 1.600, --	" 896, --		" 704, --
Lossenummers Kleio		" 62,75	" 62,75	
K.D. + doelst. rapp.		" 434,40	" 434,40	
Rest. subsidie		" 829,95	" 829,95	
Subsidies dep.		" 7.000, --	" 7.000, --	
Bankrente	" 100, --	" 66,94		" 33,06
Lunches jaarvergadering		" 174, --	" 174, --	
Diversen		" 4,50	" 4,50	
Meer ontvangen dan begroot.				" 8.413,74
	f. 25.935, --	f. 34.348,74	f. 9.578,10	f. 9.578,10
	=====	=====	=====	=====

STAAT VAN MEER EN MINDER 1969.

Uitgaven.

	<u>Begroting</u>	<u>werkelijk</u>	<u>meer</u>	<u>minder</u>
Kleio 1968	f. 5.032, --	f. 3.931,68		f. 1.100,32
Kleio 1969	" 8.000, --	" 7.471,15		" ① 528,85
Doelstellingenrapport		" 379,23	f. 379,23	
K. D.	" 650, --			" 650, --
Redactie Kleio	" 800, --	" 500, --		" 300, --
Bestuur	" 4.500, --	" 5.799,42	" 1.299,42	
E. E. Commissie	" 800, --	" 2.200,16	" 1.400,16	
Didaktiek comm.	" 1.100, --	" 620,46		" 479,54
Onkosten kascomm.		" 76,65	" 76,65	
Onkosten afdelingen		" 110,86	" 110,86	
Administratie	" 1.800, --	" 4.255,20	" 2.455,20	
Jaarvergadering	" 400, --	" 546, --	" 146, --	
Bijdrage Brugklascomm.	" 500, --			" 500, --
Terugstorting subs.		" 3.829,95	" 3.829,95	
Terugstorting subs.		" 260, --	" 260, --	
Voorschot did. comm.		" 100, --	" 100, --	
Subs. didakt. comm.		" 6.450,54	" 6.450,54	
Circulaire contributie		" 207,92	" 207,92	
Drukwerk		" 134,40	" 134,40	
Blikman en Sartorius		" 21,55	" 21,55	
Diversen	" 853, --	" 47,50		" 805,50
Commissie ad hoc	" 500, --			" 500, --
Meer uitgegeven dan ontvangen				" 11.007,67
	f. 25.935, --	f. 36.942,67	f. 16.871,88	f. 16.871,88

Overo
7476 15
528,85

Begroting slaneend op f. 25.2

BEGROTING 1970.

Inkomsten

Contributie 1970	f. 24.150, --
Contributie 1969	" 795, --
Abonnementen 1969	" 290, --
Abonnementen 1970	" 1.508, --
Bankrente	" 100, --

Uitgaven.

Kleio 1969	f. 6.368,09
Kleio 1970	" 14.500, --
Circulaire leden semin.	" 221,37
Kleio Didactica	" 650, --
Redactie Kleio	" 800, --
Bestuur	" 6.300, --
Administratie	" 4.750, --
Didactiek comm.	" 1.000, --
Eindexamen comm.	" 1.000, --
Declaraties afdelingen	" 2.415, --
Brugklascommissie	" 500, --
Commissie ad hoc	" 1.000, --
Onkosten jaarvergadering	" 700, --
Openstaande rekeningen	" 481,49

f. 26.843, --

f. 40.685,95

Handwritten calculations:
 900
 15

 4500
 900

 5400
 13

 18

 29

 14

 15

Handwritten calculations:
 1971
 900 x 45 = 40500
 4000 = res
 4000

 63

 10000

Handwritten calculations:
 13500

 44235

Handwritten notes:
 1971. reserve? ...

Op verzoek van het bestuur van de V. G. N. is tot de redactie toegetreden Dr. J. A. J. Jousma.

Ook dit jaar heeft de redactie 10 nummers gepubliceerd.

Twee van deze nummers zijn "dubbel-nummers". Enkele belangrijke onderwerpen waren: no. 1 het interimrapport van de eind-examencommissie van de V. G. N.; no. 3/4 de discussie nota betreffende de opleiding tot geschiedenisleraar; no. 6/7 vergaderd rond het eindexamen.

Nagestreefd is de lezers van het blad zo goed mogelijk te informeren over belangrijke ontwikkelingen in het geschiedenisonderwijs.

De inzendingen van copy van de leden van de V. G. N. waren voor de redactie ook dit jaar weer teleurstellend. (zie ons jaarverslag 1968 Kleio 10, jrg, no. 2, 1969 blz. 73).

Na augustus 1969 is de redactie er niet ingeslaagd de twee resterende nummers op tijd uit te brengen. Het laatste nummer verscheen in januari 1970.

De oorzaak hiervan ligt bij het stagneren van belangrijke copy: De problematiek omtrent het leerplan geschiedenis Mavo.

In het verleden programmeerde de redactie op toevallige inzendingen van copy Om nu de efficiëntie in het publiceren van Kleio te verbeteren en tevens de leesbaarheid van het blad te verhogen, stelt de redactie zich het volgende voor:

- A. Indeling van het blad in een aantal vaste rubrieken, te weten:
 1. een vaste rubriek: "Van het Bestuur"
 2. een vaste rubriek: "Van de Didaktiekcommissie"
 3. een vaste rubriek: "Van de postacademiale commissie"
 4. een vaste rubriek van ingekomen stukken:
 - a. van het departement.
 - b. stukken van algemene aard
 - c. boek besprekingen
 - d. belangrijke publicaties in aanverwante tijdschriften.
- B. Om de leesbaarheid te verhogen zal de redactie eigenhandig (zo nodig) in de copy koppen en duidelijke indelingen aanbrengen.
- C. Het opstellen van een publicatie-rooster, zodat de leden zich een indruk kunnen vormen van de inhoud van de volgende nummer(s) bijvoorbeeld: Contact is gelegd met het Roncalli-college om in vaste regelmaat onderdelen van de belangrijke experimenten aldaar duidelijk, uitgebreid en diepgaand te behandelen.

Gepoogd zal worden regelmatig voorlichting over het verantwoord samenstellen van de schoolbibliotheek te geven.

Tevens zal getracht worden Contacten te leggen met de experimenterende Athenea zodat aan de leden waardevolle informatie kan worden verstrekt.

Publicatie van een serie artikelen over de invoering van het leerplan geschiedenis M. A. V. O. met de ermee gepaard gaande moeilijkheden.

- D. De ervaring heeft geleerd, dat het voor de redactie-leden steeds moeilijker wordt zich in alle copy te verdiepen.

Tot nu toe verzamelde de redactie-secretaris alle copy en zond daarna aan alle redactie-leden de copy rond.

Dit neemt te veel tijd in beslag.

De redactie ziet als mogelijke oplossing, dat elk redactie-lid een speciale activiteit onder zijn hoede neemt en daarvoor verantwoordelijk is.

Op verzoek van het bestuur van de V. G. N. dat ook ten aanzien van Kleio reorganisatieplannen heeft, hebben alle redactie-leden zich demissionair gesteld. Dit om het bestuur de nodige vrijheid te laten.

De redactie-secretaris spreekt namens de nu demissionaire redactie de hoop uit, dat de nieuwe redactie met vrucht op de hier bovengenoemde suggesties kan in haken.

Namens de redactie van Kleio.

drs. A. C. H. J. van Noort,
redactie-secretaris.

8. JAARVERSLAG VAN DE DIDACTIEKCOMMISSIE

1. Samenstelling van de commissie.

Deze onderging in de loop van het jaar een nogal ingrijpende verandering.

Mej. A. U. M. Kamp en de heren drs. J. Ham en O. Poletiek bedankten als lid, terwijl de heren P. Baardse te Rotterdam, A. P. Dijkstra te Meppel, mej. drs. H. L. A. Furnée te Den Haag, de heren A. W. Parent te Deurne en J. G. Toebes te Nijmegen tot de commissie toetraden. Laatstgenoemde treedt sinds oktober 1969 als (interim)secretaris op. De heer Baardse is de schakel met de Brugklascommissie, die uit de Didaktiekcommissie is voortgekomen. Drs. S. Groenveld te Amstelveen, die enige tijd nominaal lid van onze commissie was, bedankte bij nader inzien wegens drukke werkzaamheden.

De commissie bestaat nu behalve uit bovengenoemde leden ook nog uit dr. P. van der Meulen te Bilthoven (voorzitter), C. M. H. Bosch te Bloemendaal, drs. J. H. Bierling te Ijmuiden en A. C. E. Janse te Castricum (penningmeester).

AMERICAN HOST PROGRAM
voor Nederlandse leerkrachten

Het Nederland-Amerika Instituut deelt mede, dat het AMERICAN HOST PROGRAM nog een aantal plaatsen beschikbaar heeft voor Nederlandse leerkrachten voor een verblijf in de Verenigde Staten van 15 juli tot 17 augustus 1970.

Het American Host Program stelt zich ten doel aan leerkrachten de gelegenheid te bieden kennis te maken met de Verenigde Staten, in de vorm van een gastvrij verblijf van één maand.

De deelnemers gaan per vliegtuig naar New York, waar men twee à drie dagen verblijft. Daarna logeert men vier weken bij een of twee Amerikaanse families in verschillende plaatsen.

De kosten variëren al naar gelang van het gedeelte van de V. S. , waaraan men de voorkeur geeft:

a) het Oostelijk gedeelte	\$ 325
b) het Middenwesten en/of het Zuiden	\$ 450
c) het Westen	\$ 625

Deze bedragen dekken alle kosten (inclusief het verblijf in New York), behalve zakgeld (+ \$ 200).

Nadere inlichtingen en formulieren betreffende dit programma kunnen tot uiterlijk 23 februari 1970 worden aangevraagd bij:

Nederland-Amerika Instituut
Museumplein 4
Amsterdam, tel. 020-72 22 80

2. Conferenties/Seminarium.

Op 26 en 27 september 1969 in Oosterbeek en op 7 en 8 november in Zeist werden de traditionele Didactiekconferenties gehouden met als thema "Het Eindexamens". Er was een record aantal - ver over de 200 - deelnemers, zodat zelfs mensen moesten worden afgeschreven.

Aan de hand van een inspirerend stuk van dr. P. van der Meulen en controversiële stellingen van drs. N. J. Maarsen en W. J. A. van den Berg, resp. voor een schriftelijk en voor een mondeling examen, werden soms felle discussies gehouden. Ook waren er enkele examenmodellen met "gewone" en met "multiple choice" vragen.

De besprekingen bleken vaak zeer verhelderend: de tegenstellingen bleken vaak minder scherp te zijn (geworden?) dan men aanvankelijk dacht. Over één ding waren allen het eens: niet alléén een schriftelijk examen en geen invoering ervan zonder een behoorlijke tijd van experimenteren.

Een opmerkelijk feit op de 2e conferentie was de aanwezigheid van een aantal Belgische collega's onder aanvoering van een 2-tal inspecteurs.

Van 16 tot 19 december werd er voor 21 "jonge" leraren een Seminarium gehouden in Laren. Dit werd een groot succes, vooral door de leiding van de heer Gieles te Delft, die het leeuwendeel van het programma verzorgde, dat in het teken stond van de zelfwerkzaamheid. Aan de orde kwamen: leer- en onderwijsdoelen, methodes en stofkeuze en discussiemethodiek. Ook voor dit Seminarie was de belangstelling zo groot, dat enkele liefhebbers moesten worden teleurgesteld.

3. Recensies leerboeken

Op verzoek van de redactie van "Kleio" zal de commissie zich bezighouden met het recenseren van leerboeken in ons blad. Hiervoor is een subcommissie gevormd bestaande uit de heren Dijkstra en Toebe.

4. Werkgroepen

Een eerste verslag van de Brugklascommissie werd gepubliceerd in Kleio, 10e jg., no. 10, 1969, p. 370 e. v.

De verschijning van een documentatie van historisch-didactische literatuur en van leer- en hulpmiddelen stuitte op meer problemen dan kon worden voorzien. De Dokumentatiewerkgroep blijft streven naar een realisering op korte termijn. Helaas kon ook dit jaar een Pedagogische Academiewerkgroep nog niet worden gerealiseerd.

JAARVERSLAG VAN DE COMMISSIE POSTACADEMIALE VORMING

1. Samenstelling der commissie.

De commissie onderging in het afgelopen jaar slechts op één plaats verandering. De heer P. Knoppers zag zich wegens verhuizing naar het Oosten des Lands genoodzaakt een eind te maken aan een periode van ruim drie jaar trouwe dienst. In zijn plaats werd mej. J.J. Ruitenbergh bereid gevonden het le-secretariaat op zich te nemen.

2. Raad van Advies.

De traditionele vergadering met de Raad van Advies werd dit jaar wel gepland maar kon geen doorgang vinden. Te veel leden van de Raad hadden een dermate overbelaste agenda dat het niet lukte een datum te vinden, waarop een voldoende aantal leden bijeen kon komen. In plaats daarvan werd hen schriftelijk een aantal kwesties voorgelegd met het verzoek daarop eveneens schriftelijk van advies te dienen. Aan dit verzoek werd in redelijke mate gehoor gegeven.

3. Collegedagen.

Het vorige jaar werd al in het jaarverslag de vrees uitgesproken dat de mammoet-drukke de oorzaak zou zijn van een dalende lijn in het aantal inschrijvingen voor de collegedagen. Het V.G.N. - en kamerlid, de heer Vonhoff, stelde naar aanleiding daarvan enige vragen aan de staatssecretaris, die echter onze bezorgdheid niet kon delen blijkens zijn antwoord: "De ondergetekende acht geen voldoende gegevens aanwezig om te concluderen, dat de belangstelling voor bijscholing afneemt. Enig verband tussen de invoering van de nieuwe wet en de aantallen belangstellenden ziet hij evenmin". (Zie voor het volledige antwoord het Weekblad van 20 juni 1969). Toen de dalende lijn zich bij de aanmelding voor het cursusjaar 1969/1970 schrikbarend bleek voort te zetten heeft de commissie via een enquête onder oud-deelnemers getracht grotere zekerheid te verkrijgen inzake dit "welles-nietes"-probleem. De resultaten van deze enquête zijn uitvoerig gepubliceerd in Kleio, 10e jaargang, nummer 9. Hier kan volstaan worden met de conclusie dat in ieder geval drukke schoolwerkzaamheden, al dan niet uitdrukkelijk in verband gebracht met de mammoet, hoofdoorzaak van de afnemende belangstelling waren.

Gelukkig bracht de enquête ook een groot aantal oud-deelnemers er toe zich alsnog aan te melden zodat de aanvankelijk overwogen maatregel om de colleges niet te laten doorgaan achterwege kon blijven. Wél werd mede door de uit het bovenstaande voortvloeiende vertragingen een verschuiving aangebracht in het collegerooster, waardoor in het najaar van 1969 slechts één collegereeks werd gegeven.

De officiële aanmeldingscijfers geven overigens een vertekend beeld. Men schrijft aan het begin van een cursusjaar in zonder dan al te weten op welke dagen de colleges zullen worden vastgesteld en welke dagen in de loop van de

*niet te wijzen
Type college conferentie*

cursus door vergaderingen of andere activiteiten gevuld zullen worden. Daardoor ligt de reële deelname gewoonlijk aanzienlijk lager dan het officiële aanmeldingscijfer. Ter vergelijking mogen de onderstaande cijfers dienen.

Aantal opgegeven en werkelijke deelnemers collegedagen in 1969.

<u>Kring:</u>	Opgegeven deelnemers:		Werkelijke deelnemers: nov./		
	<u>cursus 1968/69</u>	<u>cursus 1969/70</u>	<u>febr. '69</u>	<u>mrt. '69</u>	<u>dec. '69</u>
Alkmaar	22	18	16	15	11
Amsterdam	31	26	21	20	15
Arnhem	38	30	18	17	-
Den Bosch	23	20	19	13	15
Breda	30	32	19	18	24
Eindhoven	21	20	6	15	-
Goes	21	19	13	8	12
Groningen	25	26	9	16	13
Den Haag	52	41	18	17	20
Haarlem	18	18	11	8	7
Heerlen	16	18	15	13	16
Hengelo	17	13	13	13	9
Leeuwarden	27	19	10	11	17
Maastricht	24	22	15	16	<i>4-11-1969</i>
Rotterdam	38	28	21	22	16
Utrecht	41	39	23	26	19
Venlo	14	13	8	11	11
Zutphen	25	20	11	11	-
Zwolle	<u>22</u>	<u>19</u>	<u>10</u>	<u>10</u>	<u>11</u>
TOTAAL	505	441	276	270	226*

* In dit totaal zijn niet begrepen de aantallen deelnemers uit de kringen Arnhem, Eindhoven, Maastricht en Zutphen, waarvan de gegevens bij het opmaken van dit jaarverslag nog niet binnen waren.

4. Collegeconferentie.

Ook het aantal deelnemers aan de jaarlijkse collegeconferentie, op 23 en 24

januari als gebruikelijk in het Evert Kupersoord gehouden, ditmaal over het thema "De Amerikaanse buitenlandse politiek, in het bijzonder na de 2e wereldoorlog" lag met ongeveer 65 aanzienlijk lager dan in voorgaande jaren. Wel moet hierbij vermeld worden dat een aantal ingeschrevenen op het laatste moment wegens de heersende griep moest afzeggen en dat vermoedelijk ook het vroege aanvangstijdstip vrijdagmorgen in plaats van de gebruikelijke vrijdagavond een aantal potentiële deelnemers of althans hun rector en directeurs heeft dwarsgezet.

De verlenging van de duur der conferentie hield verband met de geheel nieuwe opzet. Begonnen werd met groepsdiscussies, waarbij de deelnemers aan de hand van door de "deskundigen" (Jhr. Drs. C. van Benthem van den Bergh, Prof. Dr. C. L. Patijn en Prof. Dr. J. W. Schulte Nordholt) opgestelde vragen hun "beeld" vastlegden. De deskundigen konden in de daarop volgende plenaire discussies min of meer à l'improviste hun correcties aanbrengen.

De eerste reacties op de nieuwe opzet getuigden van een zodanig enthousiasme dat de commissie zich gestimuleerd voelt op de ingeslagen weg voort te gaan.

5. Portefeuilles.

Voor een selecte groep deelnemers bleef de heer Swart namens de commissie de verspreiding van een aantal historische portefeuilles op de oude voet voortzetten.

6. Referatenboek.

Na lange voorbereiding zag eindelijk de indertijd op initiatief van de heer W. J. A. van den Berg opgezette uitgave van de samenvattingen der in de periode 1962-1967 gehouden colleges het daglicht. De gunstige reacties die de commissie op dit boekwerk in ontvangst mocht nemen konden geheel worden doorgespeeld naar de heer R. H. Cools, die de soms moei- maar meestal minzame samenwerking met de firma van Goor tot dit succesvolle einde had weten te brengen.

7. Departement.

De aan het eind van het vorige jaarverslag signaleerde wolk aan het zwerk van de departementale subsidiebepalingen (i. c. het terugbrengen van het honorarium voor de niet-hoogleraren onder de docenten tot f. 100, - per collegedag, terwijl tevoren steeds voor alle docenten zonder onderscheid f. 150, - werd toegestaan) werd door de bezwaarschriften van de commissie, zij het pas na lang wachten, tezamen met enige andere hangende problemen verdreven, zodat de commissie althans op dit punt ongehinderd haar werkzaamheden kon voortzetten.

8. Slotopmerkingen.

Als één van de conclusies uit dit jaarverslag komt naar voren dat de commissie in het voorbije jaar een politiek gevoerd heeft van consolidatie. Nieuwe activiteiten werden niet opgezet, enige oude afgestoten.

Het grote probleem was het tijdsgebrek, waarvan het zwaard aan twee kanten

sneed. Enerzijds moesten de individuele commissieleden door beroepsmatige en particuliere besognes de commissoriale werkzaamheden soms langer laten rusten dan voor een goede afdoening van zaken wenselijk was, anderzijds werkte de kennelijk door hetzelfde tijdsgebrek veroorzaakte afname in de belangstelling niet stimulerend. De commissie ziet een bezinning op de huidige gestalten van de postacademiale vorming als een van haar voornaamste taken voor het komende jaar.

G. A. J. Giezeman,
voorzitter.

10

STATUTEN

VERENIGING: Vereniging van Geschiedenisleraren in Nederland, te Utrecht.
Koninklijk goedgekeurd d. d. 24 januari 1964 en 16 januari 1970.

Naam en zetel

Artikel 1. De Vereniging draagt de naam: Vereniging van Geschiedenisleraren in Nederland, bij afkorting aangeduid met "V. G. N. "
Zij is gevestigd in de gemeente Utrecht.

Duur

Artikel 2. De vereniging is aangegaan voor de tijd van 29 jaren en 11 maanden, te rekenen van de dag van oprichting, zijnde 22 november 1958, derhalve eindigend op 21 oktober 1988.

Doel en middelen

Artikel 3. Zij stelt zich ten doel het bevorderen van de belangen van het geschiedenisonderwijs in het algemeen en in het bijzonder van het geschiedenisonderwijs aan scholen voor vwo - havo - mavo en hoger beroepsonderwijs of daarmee gelijk te stellen scholen of opleidingen.

Artikel 4. Zij tracht dit doel te bereiken door:
het bevorderen van de samenwerking onder de geschiedenisleraren in Nederland;
de uitwisseling van nieuwe gegevens betreffende het onderwijs in de geschiedenis en betreffende de geschiedeniswetenschap;
het uitgeven van een orgaan, hetzij zelfstandig, hetzij in samenwerking met anderen;
het bevorderen van internationale contacten;

en voorts door al die wettige middelen, die voor het gestelde doel dienstig kunnen zijn.

Leden

Artikel 5. De vereniging kent:
gewone leden; aspirant-leden;
buitengewone leden; ereleden en leden van verdienste.

Artikel 6. Gewone leden kunnen zijn zij, die in het bezit zijn van de volledige onderwijsbevoegdheid en tevens geschiedenisonderwijs geven aan de in art. 3 genoemde onderwijs instellingen.
Aspirant-leden kunnen zijn zij, die de volledige onderwijsbevoegdheid niet bezitten.
Buitengewone leden kunnen zijn zij, die wel in het bezit zijn van de volledige bevoegdheid om onderwijs te geven in geschiedenis, maar geen onderwijs geven aan de in art. 3 genoemde schooltypen.
Ereleden en leden van verdienste kunnen zijn zij, die zich op bijzondere wijze verdienstelijk hebben gemaakt voor de vereniging of het geschiedenisonderwijs.

Artikel 7. Gewone leden, aspirant-leden en buitengewone leden worden toegelaten door het algemeen bestuur, behoudens goedkeuring door de ledenvergadering.
Ereleden en leden van verdienste worden op voordracht van het algemeen bestuur door de ledenvergadering benoemd.

Artikel 8. Het lidmaatschap eindigt door:
schriftelijke opzegging aan het algemeen bestuur;
opzegging namens de vereniging;
royement;
overlijden.

Artikel 9. Opzegging door een lid kan geschieden aan het algemeen bestuur en gaat in op 1 januari van het eerstvolgende jaar.
Opzegging van het lidmaatschap namens de vereniging kan geschieden, als een lid niet voldoet aan het in art. 10 bepaalde. Deze opzegging geschiedt door het algemeen bestuur. Beroep op de ledenvergadering staat open.
Royement kan worden uitgesproken door de algemene ledenvergadering op voordracht van het algemeen bestuur of van tenminste 5 leden, als een lid in strijd handelt met de statuten, het huishoudelijk reglement en de besluiten van de ledenvergadering of als hij op andere wijze de vereniging benadeelt.
Een besluit tot royement vereist een meerderheid van 2/3 der uitgebrachte stemmen.

Artikel 10. Alle leden zijn verplicht de door de ledenvergadering vastgestelde contributie aan de penningmeester te voldoen.

Artikel 11. Gewone leden bezitten het actieve en passieve kiesrecht en het stemrecht ter ledenvergadering

Aspirant-leden missen de in lid 1 genoemde rechten

Buitengewone leden bezitten het actieve kiesrecht en het stemrecht ter ledenvergadering en missen het passieve kiesrecht

Ereleden en leden van verdienste bezitten de in lid 1 genoemde rechten. Leden van verdienste hebben bovendien het recht deel te nemen aan vergaderingen van het algemeen bestuur. Zij hebben dan adviserende stem.

Geldmiddelen

Artikel 12. De geldmiddelen der vereniging worden verkregen uit:
contributies,
subsidies,
onvoorziene baten;
overige baten.

Het algemeen bestuur

Artikel 13. Het algemeen bestuur van de vereniging bestaat uit tenminste 5 leden. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter, de vice-voorzitter, de 1ste secretaris, de 2de secretaris en de penningmeester. De leden van het algemeen bestuur worden benoemd en ontslagen door de ledenvergadering.

De voorzitter, de vice-voorzitter, de secretaris, de 2de secretaris, en de penningmeester worden in functie gekozen.

Een lid van het algemeen bestuur wordt benoemd voor een periode van 3 jaar. Hij is herkiesbaar. Hij kan door de ledenvergadering tussentijds ontslagen worden.

Artikel 14. Het algemeen bestuur is belast met de uitvoering van de besluiten der ledenvergadering.

Het dagelijks bestuur is belast met de dagelijkse leiding.

De voorzitter en de 1ste secretaris vertegenwoordigen de vereniging in en buiten rechte.

De ledenvergadering

Artikel 15. Het algemeen bestuur roept de ledenvergadering bijeen, zo vaak het dit wenselijk acht, maar minstens éénmaal per jaar, of als het daartoe volgens de wet of de statuten verplicht is.

Als minstens 25 leden dat schriftelijk verzoeken, is het algemeen

bestuur verplicht de ledenvergadering bijeen te roepen binnen een termijn van 4 weken, nadat het verzoek ter kennis van het algemeen bestuur is gekomen. Indien aan dit verzoek binnen 14 dagen na ontvangst geen gevolg wordt gegeven, kunnen de verzoekers zelf tot die bijeenroeping overgaan op de wijze, waarop het algemeen bestuur de ledenvergadering bijeenroept.

- Artikel 16. De ledenvergadering neemt alle voor de vereniging geldende besluiten.
Besluiten worden genomen met gewone meerderheid van stemmen, tenzij in de statuten een gekwalificeerde meerderheid wordt geeist. Ingeval de stemmen staken beslist de stem van de voorzitter.

Statutenwijziging

- Artikel 17. Veranderingen in de statuten kunnen alleen bij besluit van de ledenvergadering worden aangebracht.
De voorstellen tot wijziging moeten minstens 4 weken tevoren ter kennis van de leden worden gebracht.
Een besluit tot wijziging kan alleen worden genomen met 2/3 meerderheid der uitgebrachte stemmen.

Ontbinding

- Artikel 18. Opheffing van de vereniging kan slechts geschieden bij besluit van een ledenvergadering, die onder mededeling van het voorstel tot opheffing, daartoe 4 weken tevoren is uitgeschreven.
De besluit kan alleen genomen worden met 2/3 meerderheid der uitgebrachte stemmen.
- Artikel 19. Bij de na ontbinding volgende liquidatie wordt het bij art. 1702 B. W. bepaalde in acht genomen.

Slotbepaling

- Artikel 20. De ledenvergadering zal een huishoudelijk reglement vaststellen, waarin bepalingen zullen worden opgenomen over die punten, die nader geregeld dienen te worden.

Overgangsbepaling

Alle leden, die op 22 april 1963 lid waren van de Vereniging van Geschiedenisleraren in Nederland, genieten de rechten der gewone leden.

HUISHOUELIJK REGLEMENT

Artikel 1. De leden ontvangen de gewone nummers van het verenigingsorgaan kosteloos.

Artikel 2. De prijs van een abonnement op het verenigingsorgaan wordt door het algemeen bestuur vastgesteld.

Artikel 3. Het algemeen bestuur laat hem (haar) die zich aanmeldt, voorlopig toe als lid. Zijn (haar) naam wordt gepubliceerd in het eerstvolgend nummer van het verenigingsorgaan. Indien binnen 14 dagen geen bezwaren zijn ingekomen tegen zijn (haar) lidmaatschap, wordt dit definitief. Bij ingekomen bezwaren beslist de eerstvolgende ledenvergadering, het bestuur gehoord.

Artikel 4. De ledenvergadering kan ten aanzien van de contributie een bijzondere regeling treffen voor die leden, die lid zijn van andere verenigingen van geschiedenisleraren.

Artikel 5. Het algemeen bestuur bestaat uit tenminste 9 leden.

Artikel 6. Het algemeen bestuur stelt een rooster van aftreden vast en doet hiervan mededeling aan de ledenvergadering.

Artikel 7. Het algemeen bestuur vergadert zo dikwijls als de voorzitter dit nodig acht of twee bestuursleden het verzoeken.

Artikel 8. De leden van het algemeen bestuur genieten vergoeding van de onkosten, die zij als zodanig maken.

Artikel 9. De werkzaamheden van leden van het algemeen bestuur worden, indien nodig, geregeld in instructies, die door het bestuur worden vastgesteld.

Artikel 10. Bij afwezigheid van de voorzitter wordt het voorzitterschap vervuld door de vice-voorzitter.

Artikel 11. Bij afwezigheid van de beide secretarissen wordt het secretariaat vervuld door een door de leden van het algemeen bestuur aangewezen plaatsvervangend secretaris.

Artikel 12. De secretarissen verdelen de werkzaamheden in onderling overleg. Onder deze werkzaamheden zijn begrepen de zorg voor het archief en de ledenadministratie. Zij zijn samen verantwoordelijk voor hun beleid.

Artikel 13. Bij afwezigheid van de penningmeester wordt het penningmeesterschap vervuld door een door de bestuursleden aangewezen plaatsvervangend penningmeester.

- Artikel 14. Het algemeen bestuur kan commissies van advies instellen.
- Artikel 15. Het algemeen bestuur kan onderdelen van de bestuurstaak delegeren aan door het bestuur in te stellen commissies.
- Artikel 16. Het algemeen bestuur benoemt en ontslaat de leden der commissies, genoemd in art. 14 en 15.
- Artikel 17. De werkzaamheden der commissies worden geregeld in instructies, die door het algemeen bestuur vastgesteld worden.
- Artikel 18. De leden der commissies genoemd in art. 14 en 15 genieten vergoeding van de onkosten, die zij als zodanig maken.
- Artikel 19. De redactie van het verenigingsorgaan is een commissie in de zin van artikel 15 H. R.
- Artikel 20. De ledenvergadering benoemt een commissie van 3 leden, die op de volgende ledenvergadering verslag uitbrengt over de inkomsten en uitgaven van de vereniging.
De commissie heeft daartoe inzage in alle bescheiden van de penningmeester.
- Artikel 21. De ledenvergadering stemt over zaken mondeling, over personen schriftelijk.

11.

Waarom 9 leden? Een commissie?
apart

MAVO - COMMISSIE
GEÏNSTALLEERD

Op 3 februari 1970 installeerde de voorzitter van de vereniging een Mavo-commissie bestaande uit de heren J. L. Eggermont, C. S. Rutsen en A. L. Verhoog. In overleg met de commissie kreeg deze de onderstaande instructie mee:

Instructie Mavo-commissie:

Het bestuur van de Vereniging van Geschiedenisleraren in Nederland, overtuigd van de noodzaak en het recht om kennis te nemen van de veranderingen in het vak geschiedenis bij het onderwijs, ook voor haar leden werkzaam bij het Mavo, besluit een nader onderzoek te doen plaatsvinden naar de wijze waarop aan het bovengenoemde voor het Mavo kan worden voldaan.

Het besluit daartoe een speciale commissie in het leven te roepen.

Deze commissie wordt van de volgende instructie voorzien:

- art. 1. De commissie wordt genoemd "Mavo-commissie".
- art. 2. De commissie bestaat uit tenminste drie leden.
- art. 3. Eén der leden wordt door het bestuur, op voorstel van de commissie, tot voorzitter benoemd.

- art. 4. De voorzitter fungeert als contactpersoon tussen het bestuur van de V. G. N. en de commissie.
- art. 5. De commissie onderzoekt:
- a. welke de veranderingen zijn die de mammoetwet voor de leraren geschiedenis aan het mavo met zich meebrengt,
 - b. of er behoefte bestaat aan post-scholaire vorming,
 - c. welke de behoeften zijn aan post-scholaire vorming voor de mavo-leraar.
Bestaan die behoeften uit een uitbreiding en/of verdieping van de kennis van de geschiedenis en/of uit een breder inzicht in de didactische mogelijkheden?
 - d. hoe de commissie zich de eventuele organisatie van een post-scholaire vorming voorstelt, gelet o. a. op de grote geografische spreiding van de mavo-scholen,
 - e. of de publicaties van de V. G. N. op didactisch en historisch gebied en de didaktiek-conferenties aansluiten bij de behoeften van de mavo-docent,
 - f. in hoeverre de inspectie van het mavo-onderwijs in een eventuele opzet van een post-scholaire vorming kan of moet meespelen,
 - g. of de post-scholaire vorming geheel los van de bestaande cursussen voor mavo-docenten (Amsterdam en Den Haag) dient te functioneren, dan wel in samenhang of in samenwerking met genoemde cursussen. Dit gelet op overeenkomsten en/of verschillen in karakter en doelstelling.
- art. 6. De resultaten van het onderzoek legt de commissie neer in een rapport aan het bestuur van de V. G. N., zo mogelijk vóór 15/9/1970.
- art. 7. Indien gewenst kan de voorzitter van de V. G. N. een tussentijds rapport vragen of informatie verlangen over de vorderingen van het onderzoek.
- art. 8. De commissie kan gebruik maken van ervaringen en inzichten van de commissie post-academiale vorming en de didaktiekcommissie.
- art. 9. De vraag naar de financiële middelen om de cursus post-scholaire vorming te kunnen realiseren, zal in een later stadium door het bestuur van de V. G. N. en de Mavo-commissie beantwoord worden.

Ter informatie van de leden, verzameld door het bestuur:

1. Koninklijk Besluit van 8 oktober 1969, "houdende Interimbesluit eindexamens h a v o. m a v o."
artikel 8, lid 2. "In de vakken geschiedenis en staatsinrichting, aardrijkskunde, economie, biologie wordt mondeling geëxamineerd "

(N.B. Dit Interimbesluit geldt alleen voor de experimenteerscholen.)

2. Behandeling van de begroting van Onderwijs en Wetenschappen in de Tweede Kamer, 12 november 1969:

Staatssecretaris Grosheide: " Een andere ingrijpende vernieuwing van het onderwijs, die veel van de kundigheid van de docenten zal vragen, en ook van hun vooropleiding en scholing, betreft de toetsing van verworven kennis, inzicht en vaardigheden. Omdat nog veel onderzoek nodig is naar de meest passende vormen van toetsing van kennis en inzicht, is destijds het Centraal Instituut voor Toetsontwikkeling opgericht. Intussen moet ten aanzien van de eindexamens voor v.w.o., h.a.v.o. en m.a.v.o. een beslissing worden genomen. Het betreft hier een kwestie van groot belang voor de leerlingen, de docenten en de maatschappij.

De geachte afgevaardigden de heren Tans en Van Bennekom hebben dit punt ter sprake gebracht en ook meer concreet gevraagd naar de regeling die nu zal worden getroffen.

Elke regeling die op dit moment wordt gemaakt voor de eindexamens, draagt in sterke mate het karakter van voorlopigheid. Aan de andere kant moet worden bedacht, dat voor het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs de regeling, die wij nu gaan opstellen, pas in 1974 feitelijk zal gelden. Het lijkt niet ondenkbaar dat in tussentijd de gedachten al weer verder zullen zijn ontwikkeld. De examenregeling moet naar mijn mening worden gebaseerd op drie uitgangspunten. In de eerste plaats de wenselijkheid de maatschappelijke waarde van het diploma te waarborgen door een element van centrale vaststelling van opgaven en beoordeling. In de tweede plaats het scheppen van ruimte voor de scholen voor een eigen aanpak en een eigen verantwoordelijkheid. In de derde plaats de noodzaak desorganisatie van het schoolgebeuren als gevolg van examens zoveel mogelijk te voorkomen.

Hiervan uitgaande ben ik voornemens te bevorderen, dat het examen voor v.w.o., h.a.v.o. en m.a.v.o. zal bestaan uit een schriftelijk examen met centrale opgaven voor een deel van de stof en een schoolonderzoek zonder gecommiteerden voor een ander deel van het programma.

"Ik stel mij voor dat in de examenregeling zal worden bepaald, dat voor een enkel vak een uitzondering kan worden gemaakt op de verplichting tot centraal schriftelijk werk, waarbij ik met name aan geschiedenis denk."

De heer Van Bennekom (A.R.P.): "Uitsluitend aan het vak geschiedenis of hebt u nog andere vakken in uw gedachten, Excellentie?"

Ik ben dankbaar voor uw medewerking, speciaal voor dit vak, maar is dit limitatief?"

Staatssecretaris Grosheide: "De formulering van de bepaling zou het ook mogelijk maken, dat andere vakken worden uitgezonderd, maar ik denk op dit moment alleen aan geschiedenis. Aan de andere kant lijkt het mij gewenst, dat in de regeling wordt bepaald, dat de Minister voor een of meer schooltypen, voor een of meer vakken, in de plaats van het schoolonderzoek een mondeling examen met gecommiteerden zou kunnen voorschrijven. Dat lijkt zowel in de overgangssituatie nuttig, alsook later voor vakken, waarvoor het examenprogramma drastisch wordt herzien. Ik denk bij voorbeeld op dit moment aan de ingrijpende wijziging van het programma klassieke talen en ook voor de moderne talen. De Minister zou dan naar mijn mening ten minste een jaar van tevoren aan de scholen moeten mededelen, of en in welke mate hij voornemens is het volgende jaar van deze bevoegdheid gebruik te maken.

Wat de examenvakken betreft, ben ik voornemens, behalve de vanouds bekende vakken, ook aan te wijzen Friese taal en letterkunde en in bijzondere gevallen voor het atheneum Latijnse taal en letterkunde. Het laatste zou dan aan speciale voorwaarden voor de inrichting van het onderwijs moeten worden gebonden. Daarnaast zullen experimenten worden bevorderd met het opnemen van de expressievakken onder de examenvakken".

3. Brief van de staatssecretaris d.d. 26 januari 1970, onderwerp: Eindexamenregeling v.w.o. - h.a.v.o. - m.a.v.o.:

"... Een groot aantal adviezen over de te treffen regeling hebben wij op mijn verzoek bereikt: van de werkgroep voor de eindexamens aan de dagscholen voor v.w.o., h.a.v.o. en m.a.v.o., van de werkgroep voor de eindexamens aan de avondscholen voor v.w.o., h.a.v.o., m.a.v.o., van de bonden van schoolbesturen, van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, van de Onderwijsraad en van de colleges van Inspecteurs.

Deze adviezen zijn niet eensluidend. De onderlinge verschillen worden veroorzaakt door de mate, waarin het ene of het andere facet belangrijker wordt geacht. Tegenover adviezen die vasthouden aan de gebruikelijke vorm van de eindexamens (schriftelijke examens gevolgd door mondelinge examens onder toezicht van gecommiteerden) staat een aantal dat zich uitspreekt voor vervanging van de mondelinge examens door het geven van een eigen oordeel over de kandidaat door de school; over het tijdstip waarop deze vervanging zou moeten

ingaan bestaat in deze laatsbedoelde adviezen geen eenstemmigheid; verschillenden bepleiten een invoering terstond, anderen geleidelijk aan.

Ik zie mij dus gesteld tegenover een veelheid van meningen. Daarbij komt nog dat ik na de ervaringen die met de eindexamens aan experimenterende h. a. v. o. en m. a. v. o. -scholen in 1969 zijn opgedaan met het stelsel van mondelinge examens met leraren van andere gelijksoortige scholen als gecommiteerden, geconfronteerd wordt met zo ernstige klachten over de desorganisatie die met dit stelsel gepaard gaat op de scholen waar de examens worden afgenomen en op de school die de leraren-gecommiteerden levert, dat niet vertrouwd kan worden op algehele medewerking van de scholen bij continuering van dit systeem.

De te treffen regeling zal naar mijn mening enerzijds rekening moeten houden met de tendens die uit de adviezen spreekt en anderzijds een geleidelijke overgang mogelijk moeten maken bij die vakken waarvoor dat noodzakelijk is.

Hiervan uitgaande zal ik bevorderen dat er omstreeks februari 1970 een regeling wordt vastgesteld met in grote lijnen de volgende inhoud.

De examens v. w. o., h. a. v. o. en m. a. v. o. zullen bestaan uit twee gedeelten, n. l. een centraal schriftelijk onderzoek met van overheidswege opgestelde opgaven en zo mogelijk bindende beoordelingsnormen, en een onder verantwoording van de school zelf ingesteld onderzoek, het z. g. schoolonderzoek.

Het is de bedoeling dat het schoolonderzoek is beëindigd voordat het centraal schriftelijk onderzoek plaats heeft.

De resultaten, uitgedrukt in cijfers, van beide delen van het examen worden afzonderlijk op de cijferlijst van elke kandidaat vermeld. Aan beide cijfers wordt ter vaststelling van het eindcijfer per vak hetzelfde gewicht toegekend.

Schoolonderzoek.

In beginsel zal voor elk vak een schoolonderzoek worden ingesteld. Met het schoolonderzoek is nog geen ervaring opgedaan. Ik stel mij voor dat in de loop van dit schooljaar een publikatie zal verschijnen waarin op de mogelijkheden die dit onderzoek biedt uitvoerig zal worden ingegaan. De grondgedachte is dat de scholen een grote vrijheid behoren te hebben ten aanzien van de inrichting van het schoolonderzoek.

Voor enkele vakken zijn de leerplannen met de invoering van de Wet op het voortgezet onderwijs sterk gewijzigd en kunnen de vorderingen van de leerlingen niet uitsluitend schriftelijk worden onderzocht.

Om de scholen nu en bij eventuele toekomstige ingrijpende wijzigingen te steunen, zal de mogelijkheid worden geopend dat voor bepaalde schooltypen en bepaalde vakken in plaats van een schoolonderzoek een mondeling examen onder toezicht van gecommiteerden zal plaats vinden. Van deze mogelijkheid kan b. v. in de eerstkomende jaren gebruik worden gemaakt om de examens in de klassieke en in een of meer moderne talen te laten bestaan uit een centraal schriftelijk en een mondeling onderzoek onder toezicht van gecommiteerden.

Het centraal schriftelijk examen.

Dit examen zal in beginsel in elk vak worden afgenomen omdat dit examen dient om voor ieder vak een landelijk niveau aan te geven en te handhaven. Om een geleidelijke aanpassing te verkrijgen zal de mogelijkheid worden geopend dat de minister bepaalt dat in een door hem aan te wijzen vak een of meer jaren nog geen centraal schriftelijk examen zal worden ingesteld.

Voor een dergelijk vak zal het examen dan bestaan uit een schoolonderzoek of eventueel een mondeling examen onder toezicht van gecommitteerden.

Vakken van het eindexamen.

. . . . De exameneisen bij de v. w. o. -scholen zullen voor elk vak hetzelfde zijn ongeacht of het een gymnasium -A of -B, atheneum -A of B-kandidaat betreft

Examenprogramma's.

Op korte termijn zullen op grondslag van de concept-examenprogramma's die in september 1968 (voor de economische vakken in maart 1969) zijn gepubliceerd, de definitieve examenprogramma's worden vastgesteld. Deze programma's zullen gelden vanaf 1971, behoudens in de onderstaande gevallen. Er wordt naar gestreefd deze programma's in maart 1970 te kunnen publiceren. . . .

Herexamens.

Conform het advies van de werkgroepen kan een kandidaat in bepaalde gevallen een herexamen in één vak krijgen. Dit examen heeft plaats in de laatste week van juni op dezelfde wijze als het normale examen is afgenomen. Ook het herexamen bestaat dus uit een centraal schriftelijk onderzoek en een schoolonderzoek of eventueel een mondeling onderzoek onder toezicht van een gecommitteerde "

(N.B. In het gedeelte in deze brief dat over het centraal schriftelijk examen handelt, wordt - in tegenstelling tot wat de staatssecretaris op 12 november 1969 in de Tweede Kamer gedaan heeft - het vak geschiedenis niet expliciet genoemd).

EXPERIMENTEERSCHOLEN II

In Kleio, 10^e jg., no. 9, 1969 staat op pag. 317 e.v. de door de Didactiekcommissie opgestelde "Discussienota experimenteerscholen".

Hieronder volgt het door de notulanten, de collega's Mannesse en Gieles, geschreven eindverslag van de regionale vakbesprekingen, dat de Didactiekcommissie ontving.

De verwerking van de antwoorden en reacties op de A-vragen (zie genoemde Discussienota) volgt later.

Eindverslag van de regionale vakbesprekingen voor geschiedenis van de experimenteerscholen v.w.o. december 1969.

I. Algemeen.

De door de meeste scholen ingezonden schriftelijke antwoorden op de A vragen zijn in dit eindverslag (nog) niet verwerkt. Ongetwijfeld bevatten zij een schat aan informatie, waar een kleine commissie na een half jaar werk algemene conclusies aan zou kunnen verbinden.

De door de V.G.N. -nota gegeven instructies hebben door hun uitvoerigheid nogal eens remmend gewerkt op de discussies, voornamelijk daar er geen overeenstemming bleek te bestaan over de gebruikte termen.

Het was blijkbaar niet alle groepen duidelijk, dat de problemen van de HAVO niet ter sprake kwamen.

Het is niet de indruk van de notulanten dat de meerderheid van de leraren geschiedenis aan de experimenteerscholen enthousiast zijn over deze discussienota, over de regionale vakbesprekingen en over de betekenis van deze regionale en de nog volgende centrale besprekingen voor hun eigen werk en dat van de andere leraren in Nederland.

De voorzitter van de Kring Utrecht concludeerde dat de vergadering niet tot tevredenheid van de deelnemers functioneerde. Binnen de regio zouden de leden meer gelegenheid willen hebben tot uitwisseling van gegevens, ervaringen en materiaal.

Afgevaardigden:

Hoogeveen:	R.J. de Vries (voorzitter)	}	
	L. Kok		
Utrecht:	J.A. Zonnenberg	}	W.H. Mannesse, notulant
	C.F. van Rooy (voorzitter)		
Helmond:	J.M. Bakermans (voorzitter)	}	
	A.H. Meier		
Delft:	J. Montsma (voorzitter)	}	P. Gieles, notulant
	A. de Jong		

II. Discussie over de B-vragen.

1. Hoogeveen: De woorden "creatief" en "zelfstandig" in het A-gedeelte wekken verzet. Creatief is een te zwaar woord voor het geschiedenisonderwijs in de lagere klassen. De leerlingen van die klassen zijn meer gediend met de ouderwetse methode van het gezellig vertellen. Zelfwerkzaamheid kan incidenteel worden beoefend, meestal maken de te grote klassen en het gebrek aan materiaal zelfstandig werken onmogelijk. Bovendien is ook zelfstandigheid van leerlingen een zeer betrekkelijk begrip, zelfs voor de hoogste leerjaren, uitgezonderd misschien de gymnasiumafdeling. Strenge leiding is steeds nodig. De dure terminologie en de kramphouding van de nieuwe methoden komen voort uit de defensieve houding van de historici, die immers hun vak moeten verkopen.

Utrecht: Discussie vooral over doeleinden achter het B-gedeelte.

Tegenover de stelling: doel van alle geschiedenisonderwijs is maatschappijkritiek, wordt betoogd dat oordelen pas mogelijk is na het verwerven van voldoende ter zaken doende kennis, die tot vergelijken in staat stelt. Ook de formule "doel is het kritisch leren denken over de maatschappij" biedt geen definitieve uitkomst. De tegenstelling blijft de discussies van de hele middag mede bepalen. Om welke actualiteit, om welk heden, gaat het?

Is het doel de leerlingen te leren de krant(en?) te lezen enz?

Delft: van creativiteit en zelfstandigheid komt in de praktijk weinig terecht door gebrek aan materiaal. Verschillende aanwezigen vinden het onjuist om in de eerste twee klassen de leerlingen zelfstandig te laten werken, omdat het volgens hen noodzakelijk is deze leerlingen eerst terdege in te leiden in de begrippen, waarmee zij zullen moeten werken.

Helmond: Zijn er nog niet andere doeleinden zoals het verwerven van kennis en algemene vorming? Of worden die bereikt door het aanleren van vaardigheden? Ja, indien dat gebeurt door groepswork en zelfwerkzaamheid. Wat het onder B genoemde aspect betreft wil men of de 19e eeuw of de tijd na 1870 behandelen om de laatste 50 jaar te verklaren. Een tekstanalyse van het uitgebreide, niet te makkelijke schoolwerk aan de hand van vragen en opdrachten kan de tekst geschikt maken als basis voor groepsdiscussies.

Het woord "projecten" onder 1b is dubbelzinnig.

2. In de meeste groepen bestaat geen communis opinio. In het algemeen bestaat er voorkeur voor een thematische methode, al werken vele scholen, nu nog met een zgn. semi-concentrische methode.

Leraren op scholen met heterogene brugklassen, insluitend MAVO, constateren in de tweede klas VWO tekort aan begrip omdat in de brugklas een te eenvoudige methode werd gebruikt.

3. Nee. Kring Delft vindt 1a op HAVO zelfs niet haalbaar.

4. Hoogeveen: wel integreren in de geschiedenis maar met aparte tekst.
 Delft : Is niet mogelijk, wel onderdelen.
 Utrecht : Meerderheid vindt van wel.
 Helmond : Men voelt voor integratie. Toch wil een minderheid daarnaast nog een systematisch stencil uitreiken want integratie leidt niet tot voldoende overzicht.
5. Hoogeveen: Nee.
 Utrecht : De bedoeling van de vraag is niet duidelijk.
 Delft : Ja, op het gebied van vaardigheden, diepgaander inzicht, meer historische intuïtie of besef. Dit geldt voor het atheneum. Op het gymnasium zijn de uren in feite verminderd.
 Helmond : Eén vergelijking met twee onbekenden is voor de vergadering onoplosbaar.
6. Hoogeveen: a) Ja
 b) In feite bepalen, wij de docenten, het programma, maar wij zijn wel bereid tot overleg met leerlingen, die er niet uitkomen of wier keuze te eenzijdig is (vb. Cuba).
 Utrecht : a) Nee, wel volgt opnieuw een pleidooi voor en discussie over de actualisering van het behandelde.
 (Alleen wat dienstig is om de kranten te lezen moet behandeld worden).
 b) Nee, behalve gedeelte van de keuze-onderwerpen.
 Delft : a) Nee.
 b) Overleg niet noodzakelijk, wel wenselijk vooral t. a. v. de keuze-onderwerpen.
 Helmond : a) De redactie is te onduidelijk.
 b) Wanneer dit overleg de laatste halve eeuw betreft, nee. Kennis en mogelijkheden van de leerlingen zijn daartoe te beperkt. Wat betreft de keuze-onderwerpen, ja.
7. Hoogeveen: De groep komt niet tot gemeenschappelijke opvattingen over de gebruikte termen.
 Utrecht : Duidelijke explicatie van de didactiekcommissie is gewenst.
 Delft : Als individualisatie betekent: de leerlingen kiezen eigen onderwerpen dan accoord.
 Als de interpretatie is dat ieder op eigen niveau en in eigen tempo studeert, dan ziet men de vraag als irrelevant, want er zou voor nodig zijn dat de klasgroepen niet groter zijn dan vijftien leerlingen en dat er een schat van materiaal aanwezig is. Over het principe sprak de vergadering zich dus niet uit, tenzij enkele over klas 1 en 2: zie vraag 1.
 Helmond : Niet meer aan toegekomen.

8. In alle groepen kwamen wensen naar voren als vermeld in de nota van de Commissie Brants. Bezit van vaklokaal en bibliotheek vindt men voorwaarden voor vernieuwing van inhoud en methode van het onderwijs. Aan deze voorwaarden is bijna nergens voldaan. Men heeft bezwaren tegen de eisen van differentiatie en individualisatie terwijl de klassen te groot en het benodigde materiaal onvoldoende aanwezig is. Wat betreft de bibliotheek bestond er verschil van mening. Sommigen wensten een centrale bibliotheek met deskundig personeel, anderen wilden juist een bij het vaklokaal behorende bibliotheek, nog weer anderen pleitten voor beide.

9. Hoogeveen: a) Geschiedenis met Nederlands en andere talen, met maatschappijleer, aardrijkskunde en kunstgeschiedenis.

b) Maatschappijleer heeft geen eigen discipline, de vakken aardrijkskunde, geschiedenis en economie bekijken actuele problemen vanuit eigen disciplines.

c) Ja, geschiedenis kan eigen licht op de gebeurtenissen werpen.

Delft : Grotendeels tegen.

14. P. A. - CONFERENTIE IN ANDERE VORM FEITENKENNIS DIE SOMS TEKORT SCHOOT.

De Post-academiale Conferentie -1970, weer in het Evert Kupersoord bij Amersfoort gehouden, was dit jaar anders opgezet als gebruikelijk. Daarmee is niet bedoeld, dat we er nu de hele vrijdag en zaterdag vrij voor moesten vragen (de conferentie begon om tien uur 's ochtends en eindigde om een uur 's middags); deze verschuiving naar vroeger op de vrijdag zou sommige schooldirecties ervan weerhouden hebben vrij-af te geven, en het sommige collega's moeilijk hebben gemaakt, onbeschroomd vrij te vragen. Van deze houding, aan de ene zowelals aan de andere kant, begrijp ik eerlijk gezegd niet veel. Het onderwijs wordt niet gediend, zegt men dan, door al die roosterveranderingen, loslopende klassen en wat voor vreselijke zaken al niet meer; het onderwijs wordt veel minder gediend, dacht ik, door docenten die zich niet alle mogelijke moeite willen en dan ook voor wat hun bevoegd gezag betreft kunnen getroosten om bij te blijven op didactisch terrein en, wat de P. A. conferenties aangaat, op het gebied van de stof, die zij doceren en examineren moeten. Ik hoorde trouwens van 'n school, waarvan de vijf historici allen des vrijdags naar Amersfoort togen; 's maandags bleek dat ze niet eens waren gemist, hun afwezigheid velen niet was opgevallen. Het geringer aantal conferentiegangers dan anders moet ook, en dit geldt zeker voor de afzeggingen, geweten worden aan de eind januari rondwarende griep.

De andere opzet betrof ook - en dat is belangrijker - de werkwijze ter conferentie. Van te voren (maar ik kan helaas niet schrijven: geruime tijd ~~van~~te voren) hadden de deelnemers de vragen thuis gekregen, die in de discussiegroepen zouden moeten worden doorgenomen, plus 'n nogal uitvoerige literatuuropgave. Zo uitvoerig, dat ieder zich wel heeft moeten beperken tot wat gemakkelijk bereikbaar en gering van omvang was, maar sommigen ook afgeschrikt werden door het teveel, zodat ze nu maar niets geprepareerd hadden. Misschien zou dit onderdeel, het huiswerk vooraf, beter tot zijn recht komen indien onderwerp van de conferentie en literatuurlijst enkele maanden ~~van~~te voren werden opgegeven, zodat de deelnemers zich (nog) grondiger dan thans in het onderwerp zouden kunnen verdiepen. Maar om terug te komen op de gang van zaken in Amersfoort: de vragen waren aan de hand van de literatuur thuis bestudeerd, werden ter conferentie in groepen ter discussie gesteld en vervolgens onderwierpen de uitgenodigde deskundigen de resultaten der groepsbesprekingen ~~aan hun beschouwingen~~. Wel geteld dus drie maal groepsbespreking en driemaal plenaire zitting, deze laatste bijgewoond door alle drie de deskundigen. Ik herinner me, ooit te hebben aangedrongen op het aanwezig zijn der hoog- en zeergeleerde referenten gedurende de gehele conferentie; aan deze wens was in deze opzet voldaan. Niet alleen werden hierdoor eventuele herhalingen vermeden, maar ook hadden de deskundigen ("sprekers" in de zin van houders van een voordracht waren zij dus niet) gelegenheid tegen elkaar in het krijt te treden, terwijl het nooit kon voorkomen dat teruggegrepen werd naar een eerder gehouden betoog, waarvan de inleider in geen velden of wegen meer was te bekennen. Een goede opzet, die bij de deelnemers erg aansloeg en zeker herhaald moet worden. Voorwaarde is echter wel, dat het onderwerp de deelnemers reeds enigszins vertrouwd is; en dat mag van "de Amerikaanse buitenlandse politiek, in het bijzonder na 1945" toch wel worden verondersteld. Hoewel... maar daarover zo dadelijk.

Den veranderde opzet moge voor de deelnemers zeker aantrekkelijker zijn dan de gewone gang van zaken, aan de deskundigen worden andere, en zeker geen lichtere, eisen gesteld. Zij (te weten: prof. dr. J. W. Schulte Nordholt, prof. dr. C. L. Patijn en jhr. drs. G. van Benthem van den Berg) konden geen vooraf op schrift gestelde inleiding houden, doch moesten à bout portant op de rapportjes van de discussiegroepen ingaan, die ze nauwelijks rustig hadden kunnen inzien, of het moest dan zijn terwijl wij aan de maaltijd zaten. Daarbij moest dan nog ad rem geriposteerd worden op de vragen, die tijdens hun betoog vanuit de zaal op hen werden afgevuurd, en deze gedachtenwisseling werd vaak zeer hevig.

Een nadeel van de methode is, dat de congressisten nu niets zwart op wit toegestuurd krijgen: teksten van inleidingen bestaan er dus niet, en hoewel de discussies op de band werden opgenomen lijkt het onbegonnen werk, met behulp van die bandopnamen nog 'n redelijk verslag te maken. Jammer, en daarin zal zeker in de toekomst bij volgende conferenties in de een of andere manier moeten worden voorzien.

Zelf ben ik er niet in geslaagd, zulke aantekeningen te maken, dat er achteraf

'n leesbaar geheel van zou kunnen worden gemaakt. Het zou de aanwezigen niet voldoen, en voor de afwezigen onbegrijpelijk zijn. Op 'n gegeven ogenblik weerklonk de kreet: "Mijne Heren, ik weet niet, wat ik moet doen", hetgeen ook geldt voor mijn losse notities van de debatten, die ik daarom aanstonds ga verscheuren. Toen opgewelde kreet geslaakt werd, ging het over de orde in de wereld en het recht, om elkaar het hoofd in te slaan; waaruit wel geconcludeerd kan worden, dat de discussies 'n hoge vlucht namen. Fel waren ze in ieder geval, vooral de derde en laatste maal, op zaterdagochtend, toen drs. van Benthem Van den Bergh zich te verweren had en van zijn co-referent prof. Schulte Nordholt te horen kreeg: "U baseert U op te weinig feiten". Ook voor de kwalificatie "onderontwikkeld gemaakte gebieden" werd B. v. d. B. fel vanuit de zaal verantwoording gevraagd. 't Liep soms allemaal erg hoog en 't was zeker buitengewoon spannend, al kon ik niet aan de indruk ontkomen dat de toch ook zeer boeiende discussie naar aanleiding van het door prof. Patijn betoogde, vrijdagavonds, op voorname plan stond en waardiger werd gevoerd.

Men moet vertrouwd zijn met het onderwerp, bij deze nieuwe opzet, schreef ik boven, en dat mocht in dit geval worden verondersteld. Hoewel... Dit hoewel behoeft nog een nadere aanvulling en verklaring. Op 'n gegeven ogenblik, toen het ging over de conferentie van Genève m. b. t. Vietnam in 1954 bleek, dat we niet beschikken, zo zouden meer, over de feiten, die men voor een betoog toch moet kennen, feiten, die we misschien straks onze leerlingen vragen en die in ieder geval bereikbaar zijn. "We kennen de feiten niet, we moeten weer terug naar de boekjes," jammerklachtte (terecht m. i.) van den Berg (die uit Heerlen); "de discussie beweegt zich daarom op 'n voor historici bedroevend laag peil". Dat was toen, op dat moment, ook wel zo, en volkomen onnodig; zeker indien we onze zaakjes wat het recente verleden betreft even goed zouden kennen als we andere tijdperken beheersen. Waarmede ik alleen maar aangetoond wil zien, hoezeer we de P. A. -vorming in conferenties en colleges nodig hebben, en hoe de thuisblijvers zichzelf benadelen tenzij ze niet komen omdat ze alles al zoveel beter weten. Wat ik niet belieft te geloven.

Voor 'n slotwoord van drs. G. Giezeman, de voorzitter der P. A. -commissie, was geen tijd, voor V. G. N. -voorzitter dr. Th. Stoelinga ook niet. Wij kondigde het Kleio-nummer aan, waarin ook deze terugblik zal zijn opgenomen, bedankte de commissie en zei, dat 't ook hier 'n discussie zonder eind was. In zijn mond geen gemeenplaats, want hij heeft het van de Grote Meester zelf gehoord.

Tenslotte 't geheel was zeer geslaagd. C.

C. L. A. Daniëls.

RAAD VAN ADVIES

Prof. Dr. J. C. Boogman (Univ. Utrecht), Prof. Dr. A. E. Cohen (Univ. Leiden)
Prof. Dr. A. F. Manning (Univ. Nijmegen), Prof. Dr. A. B. Breebaart (G. U. ,
Amsterdam) Prof. Dr. W. J. Wieringa (V. U. Amsterdam), Prof. Dr. E. H. Waterbolk
(Univ. Groningen), Dr. J. L. P. Brants (inspecteur VHMO), J. W. Fossen (Hfd. insp.
Kweekschool).

KERNCOMMISSIE

Drs. G. A. J. Giezeman, Dirk van Voorburglaan 16, Voorburg, Tel. 070-868123,
Voorzitter: algehele leiding en universitaire cursussen.

Drs. J. C. Visser, Antonie Duyckstraat 66, Den Haag, Tel. 070-555671,
1e Vice-Voorzitter: conferenties.

Dr. M. T. J. van der Vorst, Spotvogellaan 35, Den Haag, Tel. 070-685609,
2e Vice-Voorzitter: beleid collegedagen.

Mej. J. J. Ruitenbergh, Kijkduinsestraat 990, Den Haag, Tel. 070-371548,
1e secretaris, interne zaken.

J. C. M. Greep, Middelweg 104, Wassenaar, Tel. 01751-6387, 2e secretaris:
organisatie en administratie van de collegedagen.

H. Unnik, Pomonaplein 21, Den Haag, Tel. 070-680355, penningmeester,
postrekening 527314, t. n. v. penningmeester Commissie Postacademiale Vorming
der V. G. N. , te 's-Gravenhage.

De bijdrage voor de deelnemers aan de postacademiale colleges bedraagt f. 10,-,
voor de leden van de V. G. N. en f. 15,- voor niet-leden.

LEDEN MET ZELFSTANDIGE TAKEN

Dr. J. Swart, Industrieweg 26, Assen. Tel. 05920-3006, portefeuilles.

Drs. R. H. Cools, Zijdeweg 57, Wassenaar, Tel. 01751-8215, publicaties.

KRINGSECRETARIATEN

Alkmaar: Honthorstlaan 19,

Arnhem: Rembrandtlaan 31, Velp,

Breda: Biesdonkweg 65,

Goes: Valckeslotlaan 89,

Den Haag: Kijkduinsestraat 990,

Heerlen: Leenderkapelweg 27, Schaesberg,

Leeuwarden: Altenastreek 21, Dokkum,

Rotterdam: Pr. Julianalaan 49,

Venlo: Groenstraat 244,

Amsterdam: Titiaanstraat 33'

Den Bosch: Boxtelseweg 48, Vught,

Eindhoven: Kruisakker 76,

Groningen: Vondellaan 138,

Haarlem: Da Costalaan 46, Driehuis

Hengelo: Frerikshuislaan 113, Almelo,

Maastricht: Passementsmakersdreef 30,

Utrecht: Boreelstraat 21, Hilversum,

Zutphen: Deventerweg 58,

Zwolle: Stevinstraat 9.

HET OPEN VENSTER

Een gezamenlijke uitgave van Uitgeverij De Garve te Antwerpen en Nijgh & Van Ditmar te 's Gravenhage.

*Onder redactie van: dr. L. Th. Maes voor België
dr. A. A. van Wijkoop voor Nederland*

Per jaargang zullen 10 nummers verschijnen en per nummer zal een onderwerp, bijvoorbeeld een in de belangstelling staande actualiteit, onder de loep worden genomen.

Elk nummer bestaat uit een map waarin opgenomen: een inleiding, leesteksten, afbeeldingen, chronologisch overzicht, bibliografie en een lijst met vragen en opdrachten.

Voor scholen en docenten kunnen per jaargang, één of meer zogenaamde basis-abonnementen worden besteld. Aan de hand hiervan kan per nummer worden beslist of dit in aanmerking komt voor klassikale behandeling. Hiertoe kan dan een aantal van de gewenste losse nummers worden besteld.

In de jaargang 1969/1970 zijn de volgende nummers verschenen:

Nummer 14: Vietnam (A. Martens)

- 15: Ruimtevaart (M. Baeyens)
- 16: Napoleon en zijn betekenis voor deze tijd (K. Jeuninckx)
- 17: Israël en de Arabische wereld (F. en L. van Gutte)

In voorbereiding o.a.:

Nieuwe mogelijkheden van de geneeskunde

Politieke stelsels

Ontwikkelingshulp

Reeds eerder verschenen (leverbaar zolang de voorraad strekt):

Nummer 1:	De Oktoberrevolutie	(A. Martens)
- 2:	Sprankelend Rococo	(C. Albrecht)
- 3:	De Renaissance	(H. Dethier)
- 4:	Che Guevara	(H. Keuleers)
- 5:	De Olympische Spelen	(R. Wandelseck)
- 6:	De Amerikaanse Presidentsverkiezingen	(J. van de Broeck)
- 7:	Het Impressionisme	(A. Kestelyn)
- 8:	Tsjechoslowakije	(C. Albrecht)
- 9:	Het Feodale Stelsel	(A. van Kerrebroeck)
- 10:	Rhodesië	(M. Baeyens)
- 11:	Latijns-Amerika	(J. Vanroelen)
- 12:	De Franse Revolutie	(J. Decrock)
- 13:	Studentenrevolten	(L. Flam)

(tevens verkrijgbaar via de boekhandel)

Abonnementsprijs ter introductie tot 31-12-1970 voor de jaargang 1969/1970:
f 15,00

Losse nummers f 1,75 / bij 20 ex. f 1,60 / bij 50 ex. f 1,50

examendelen

Geschiedenis

in Thema en Taak

W. F. Kalkwiek
C. C. A. van der Wilde
J. Wilschut

Deel III m

Het examendeel voor mavo-drie en vier bevat de volgende onderdelen:

- de laatste vijftig jaar (thematisch behandeld)
- acht bijzondere onderwerpen
- staatsinrichting

en geeft daarmee een volledige voorbereiding op het mavo-examen

De bijzondere onderwerpen zijn:

- de gilden
- Michelangelo
- het impressionisme
- de West-Indische Compagnie
- Peter de Grote
- de Verlichting
- Herman Willem Daendels
- het imperialisme

264 blz. geïll. waaronder een aantal illustraties in kleur

prijs f 12,50

Deel IV vh

Het examendeel voor vwo/havo behandelt (thematisch) de laatste vijftig jaar, en bevat de volgende onderwerpen:

- begin van een nieuw tijdperk
- de fascistische bewegingen
- de Volkenbond en de machten
- de Tweede wereldoorlog
- de Verenigde Staten van Amerika, bolwerk van de democratie
- Latijns-Amerika, continent in beweging
- de democratische staten van West-Europa (1918-heden)
- partijen en problemen van een klein land
- Marx, Soen en Mao Tse-Toeng
- India, proeftuin van de democratie
- vuurhaarden aan de Grote Oceaan
- Afrika, ontwakend werelddeel
- het Midden-Oosten, probleemgebied van de twintigste eeuw
- de jaren na 1945
- de kunst, beeld van het bedreigd bestaan
- de wetenschap, doorbraak van een nieuw inzicht

262 blz. rijk geïllustreerd

prijs f 12,50

Deze examenboeken zijn ook naast iedere andere methode te gebruiken.

Meulenhoff Educatief

Prinsengracht 468, Amsterdam

Postbus 100, tel. 020 - 23 57 07

Ook verkrijgbaar via de boekhandel
